

List izhaja vsaki dan, izven razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L. 8.—, 3 mesece L. 24.—, 6 mesece L. 38.—, celo leto L. 75.—, v inozemstvo mesečno L. 6.90 (vključno s poštnino). Številke 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostora (vključno s poštnino): za trgovske in obrtne oglase L. 1.—, za osemst. oglase L. 1.50, oglase denarnih zavodov L. 2.—, Oglasi na prvi strani L. 2.—

Vzgoja otrok

Mnogi so mnenja, da se pričenju vzgoja otrok šele tedaj, ko začne otrok blebetati prve besede. Drugi so pa popolnoma drugega mnenja. Po njihovem mnenju začne vzgoja otroka že tedaj, ko o otroku ni še duha ne sluha. Začenja torej z vzgojo onih, ki imajo postati stariši.

Vsako pač ve, da otroci radi podedujejo dobre in slabe lastnosti staršev. Ako so torej stariši pijanci, se pogostokrat pripetijo, da so otroci bebelci ali pa telesno skvarjeni. Torej ravno pri otrocih se rado zgodi, da se grehi staršev maščujejo nad njimi, nedolžnimi.

Oni, ki zahrepenijo po otroku, morajo torej gledati predvsem na to, da so že sami izgrajeni na duši in telesu, ker vedeti in želeči morajo, da zidajo preko sebe, kot se izraža nemški mislec Nietzsche. Zavedati se morajo, da se le iz duševno in telesno zdravih staršev morejo roditi zdravi otroci.

Zelja po lastni družini se ne sme vzeti na lahko. Prej ko človek pripravi, da jo vzpostavi, mora gledati, da je sam na mestu. Gledati mora na to, da je zmogovalec nad samim seboj, da ima svoje strasti v oblasti. Vedeti mora, da se v pijanosti spočiti otroci pogostokrat največji reveži, duševni in telesni. Tudi mati mora gledati na to, da ne uživa alkohola, da že v sebi, v kali, ne zastruplja lastnega otroka.

Otrok pride na svet in njegova najprikladnejša hrana je materino mleko. V tej dobi precej zagrešijo razne matere ravno radi nevednosti. Da zopet pridobijo »na moč«, pijejo razne alkoholne pijače. Revce pač ne vedo, da je alkohol strup, kateri potem z mlekom vred pride v želodček njihovih otrok. Od tu se seveda naglo razkropi po krvi, da začneja svoje uničevalno delo na živčevju, predvsem na možganih. Tako se že v rani mladosti večkrat dosti zakrivi, da mesto duševno zdravih, razumnih otrok, rastejo bebelci ali vsaj duševno zaostali otroci, ki si nikdar več ne bodo popolnoma opomogli od zla, katerega niso zakrivali sami.

Drugje imajo zopet grdo navado, da dajajo otroku vina ali žganja, ko mu rastejo prvi zobci. To pa z dobrim namenom, da bo toliko trpel. Možno je, da otrok resnično ne čuti toliko telesnih bolečin, ker je o-mamljen od alkohola, a zato pa se mu uničujejo njegove duševne zmoglosti že v kali. To grdo navado bi bilo treba že enkrat odpraviti, kot bi bilo tudi potrebno, da bi se vsi stariši zavedali, kako škodljivo vpliva alkohol predvsem na otroka. Zleteti bi bilo, da bi vsi stariši prišli do razumne odločitve, da bi otrokom sploh ne nudili alkohola v nobeni meri, niti najmanjši, da bi se vendar enkrat zavedali, da je alkohol, čeprav v majhni meri, vedno škodljiv, predvsem duševnim delavcem. Za duševnega delavca pa moramo smatrati predvsem malega otroka, ker se mora naučiti od staršev in drugih vsega, ker je nekakšna nepopolna polna, na katero se lahko napiše vse, dobro in slabo. Gledati pa moramo, da ta polna, možgani otrok, ni že zastrupljena, skvarjena, ker v tem slučaju ne moremo več zapisati na njo vsega, kot bi hoteli.

Ko otrok začne govoriti, pridejo kmalu na vrsto njegovi »zakaj«. Zavedati se moramo, da on pozna še malo ta svet, da je torej popolnoma razumljivo, zakaj nas vedno vprašuje. Tudi mi, če bi nas kdaj postavil v sredino Afrike, bi imeli marsikateri »zakaj« na ušnicah. Ti »zakaj«-i bi morali veseliti starše, ker ti so jasen dokaz, da otrok razmišlja. Dolžnost vsakega je, da po možnosti zadosti otrokovemu vpraševanju. Seveda mu je treba razložiti vse tako, da bo dostopno njegovemu otroškemu razumu. Gledati pa je treba na to, da se mu ne natrpa glavnica z neumnimi razlagami, da se ne zgodi, kot se je že večkrat zgodilo, da so se otroci sprili, če treba tudi stekli, radi različnih odgovorov. Torej ne govorimo jim, da je luna hleb sira ali štruca maslenega kruha. Zavedati se moramo, da oni vz-

mejo vsako razlago iz ust staršev za resnično.

Mnogi se tudi jezijo, ko jim otroci razbijajo lepe igrače. Razbijanje igrače je pri otrocih znak zdravega, raziskovalnega razuma, ker otrok želi vedeti, kaka je igrača v notranjosti, kako je napravljena. Zato pa jo je treba razdreti, če ni drugače, tudi razbiti. Otroci se dosti ne pomišljajo, ter jo kmalu »razložijo«, če drugače ne gre, pa kar s kamnom. Ponoviti je treba, da je to znak povprašujočega, razvijajočega se razuma, ki si želi odgovoriti na vprašanje. Zato je potrebno, da se otrokom dajo igrače, predvsem take, da se da pozneje iz njih napraviti kaka druga. Treba je tudi dati otroku priliko, da si sam kaj napravi, ker je to več vredno ko vse kupljene rotopotje, ker je to njegovo lastno delo.

Otroka zanima vse, vse bi rad vzel v roko, vsega bi se rad dotaknil. V roko vzame tudi mlado piščico in ker se boji, da bi mu uteklo, ga prav lahko tako trdo prime, da ga zadušijo. Ravnotako vzame muho ter ji potrga noge in krila, ne da bi pomislil, da jo to boli. Treba mu je torej pojasniti, da tudi muha trpi kot tudi on trpi, ako se udari.

Dobijo se zopet otroci, kateri ne čutijo usmiljenja do revežev. So skopi, trdega srca. Na te se da najbolje vplivati s tem, da se, ko pride revež v hišo, da njim v roko ono, kar se je namenoilo dati revežu. Seveda je treba gledati na to, da otrok res izroči revežu, kar se mu je dalo.

V zgodnji mladosti je treba tudi navajati otroke na to, da pazijo na lastne prihranke. Po nekaterih hišah imajo »šparovce«, kamor spuščajo stotniko za stotniko. Drugod pa nalagajo votvice v hranilnico. S tem se že zgodaj navadijo na varčnost, da spoznajo resničnost pregovora »Zrno k zrnu pogača, kamen k kamnu palača«. Tako se na lep način priučijo, da bodo tudi pozneje pazili na denar ter da ga ne bodo nerazodeno metali proč za alkohol in tobak.

Po nekaterih krajih imajo grdo navado, da strašijo otroke z raznimi strahovi. Pripovedujejo jim razne neumnosti, tako da jim sčasoma vse zaide tako v meso in kri, da se nekateri še v poznejši dobi ne morejo popolnoma oprostiti tega vpliva. Na ta način se vzgajajo bojazljivci, mesto da bi se vzgajali odločni možje. Ako se že zdi komu potrebno strašiti otroke, naj jih straši z volkom, lisico, sovo in podobnim. Ko bodo otroci enkrat odrasli, bodo sami spoznali, da te živali niso nobeni strahovi. Hitro se bodo zavedli, pri čem da so. Ko pojdejo v mraku po cesti, se ne ustrašijo vsake lisice ali zajca, ki jim prekrži pot. Ako se bo kaj svetilo v gozdu, ne bodo mislili, da je smrt ali Bog ve kak strah, ker bodo gotovi, da je gnij stor. Torej proč z neumnimi strašenjem! Vzvajamo krepke, odločne ljudi, a ne strahopetce, ki pokažejo pete vsakemu zajcu, ki skoči čez pot.

Tudi hrana naj bo otrokom primerna. »Zdrav duh v zdravem telesu!« — Mnogi, premnogi razvijajo otroke z raznimi sladkarijami. Te dopadejo otrokom, a jim tudi rade ostanejo na želodcu. Najpametneje bi bilo, da bi se otrokom sploh ne dajale razne sladkarije, ker bi bili tako še najbolj gotovi, da jim ne skvarimo mladih želodčkov. Oglejmo si samo otroke kaknega revnega kmeta, ki nima denarja za neumnosti. Vide-li bomo, kako so njegovi otroci zdravi, rdeči. Oglejmo si pa sedaj otroke nekaterih premožnih ljudi, predvsem meščanov. Ne manjka jim raznih packarij, manjka pa jim navadno zdravje. Glede alkohola (velja, kar sem omenil že prej).

Ako hočemo dobro vzgajati naše otroke, moramo paziti tudi na red. To pa že pri dojenčkih. Treba je otroke navaditi na gotove ure in vse je v redu. Mnoge matere imajo z dojenčkom radi nereda mnogo sitnosti, ker tudi njihovi želodčki, namreč dojenčev, se radi nereda neredno oglašajo. — Treba pa ni paziti na red v vsaki stvari samo pri dojenčkih, ampak tudi v poznejši dobi. Posebno želodec zahteva svoj red, ako hoče vse v redu opravljati. Ako vsake pol-

ure gatimo v njega, gotovo šni zadovoljen. To se tudi pozna na zdravju onih otrok, ki nimajo reda v tem oziru. — Najprimernejša hrana otrokom je mleko, sadje, kruh ter razno sočivje. Neumno pa je vsakodnevno krmljenje z mesom, kot se tu in tam dogaja.

Sedaj pa spregovorimo še nekoliko o knjigah. Treba je navajati otroke na to, da vzljubijo knjige. Treba jih je tako navaditi na to, da jim postanejo knjige nekaj neobhodno potrebnega v življenju. S tem, da vzljubijo knjige, je dosežen prav lep uspeh. Namreč oni, ki resnično vzljubijo knjige, se bo sam izobraževal, bo krepkeje imel v oblasti samega sebe v zrelejši dobi. Ne bo v posebni nevarnosti, da bi postal navaden pijanček ali podlež.

Razume se, da je treba skrbno paziti, da se dajo otrokom primerne, dobre knjige. Razumne se tudi, da je med sedemletnim in dvanajstletnim otrokom precejšnji razlika. Kar zadovolji prvega, drugemu več ne zadostuje, ker je že bolj razvit ter ravno radi tega hrepeni za drugim, večjim. Prvi bo hrepenel predvsem za pravljicami, medtem ko se bo drugi že bolj nagibal k raziskovanju. Zadnjemu bo posebno dobro došel Robinson in podobno. Take knjige ga privlačujejo in mu tudi veliko koristijo, ker mu kažejo, kako si mora znati pomagati človek v življenju.

Druga stvar, katere se tiče predvsem mlajših otrok, je ta: Pustite otroke, da se igrajo. Pustite jim te urice veselja, katere bodo najlepše iz njihovih otroških let. Otroško delo je igra, igraje se on lahko marsikaj priučiti. Ne bodite ko oni meščani, ki pridejo na deželo ter držijo svoje otroke nekako na vrvi. Našmimo jih z raznimi pentljami ter jih ne pustijo, da bi veselo poskočili, ker se bojijo, da bi si jih ne zamazali. Naj si jih zamazejo, če že ni drugače, naj veselo poskočijo, ker s tem se telesno in tudi duševno razvijajo.

Kaj nam pomaga lepo napravljeno, kakor iz škaflice vzeti otrok, ako nima veselja, nima zdravja. Otrokom solnce, veselje, bodi naš klic. To jim tudi, s primerno hrano, daje ljubo zdravje. Zdravi, veseli morajo biti pravi otroci. V tem jim moramo ustreči, a gledati moramo na to, da ne postanejo naši tirani. Nekateri jim namreč vse dovolijo, vsem njihovim neumnostim ugodijo. S tem jih tako grdo razvadijo, da mislijo, da so oni nekaj glavnega na zemlji. Zato tudi mislijo, da jih morajo ubogati vsi, brez izjeme.

Taki otroci navadno v poznejšem življenju šele spoznajo resnico, namreč da posameznik ni drugo ko neznamenit delček skupnosti. Taki razvajenci tudi prav lahko obupajo nad življenjem, ker se jim življenje pokaže vse drugačno, kot so si ga predstavljali. Take ljudi vrže vsaka nesreča ob tla.

Vzvajamo torej telesno in duševno zdrave ljudi, kateri bodo zmogni si dobiti življenja smoter, da ne bodo tvorili na tej zemlji krdele obupancev, brez lastne volje, brez značajne samozvesti. Krepih ljudi nam je treba, a ne slabih. Vsi čuvajmo nad tem, da se bode vedno bolj množilo krdele zmagačev nad samimi seboj, krdele onih, ki brezpogojno ukazujejo svojim strastem.

Spregovoril sem nekaj kratkega, čeprav bi se dala vsa stvar zavleči bolj na dolgo. Zaenkrat naj zadostuje to, pozneje se bo že dobil kdo, ki bo obravnaval snov bolj obširno v posameznih delih. Vsi pa moramo gledati na to, da bomo vzgajali krepke, odločne ljudi, ki se ne strašijo življenja boja. — R. H.

Pozdravna broševka generala Grazianija predsedniku Masaryku PRAGA, 7. Generala Grazianija in člani njegovega štaba so poslali predsedniku češkoslovanske republike Masaryku naslednjo broševko: »Najboljše gimnastično navdušenih dokazov ljubezni, s katerimi so nas spremljali legionarji in vse prebivalstvo povodno našega poseta pri češkoslovanski armadi. Vam izražamo, gospod predsednik, v hipu, ko zapuščamo češkoslovansko ozemlje, najlepšo zahvalo in najprijetnejša voščila Vam in republiki. Na zdario Gen. Grazianija, polk. Cuturi, podpolk. Cotti, stotnik Del Riccio.

Nobile-jeva polarna ekspedicija

na Svalbardskih otokih
VADSOE, 5. Nocoj ob 20.31 je zrakoplov »Italia« zapustil Vadsø in se z veliko brzino usmeril proti severu. Ob stebru, na katerem je bil privezan zrakoplov, se je zbrala velika množica ljudstva, ki je navdušeno pozdravljala ekspedicijo ob njenem odhodu.

KING'S BAY, 6. Zrakoplov »Italia« je srečno preplul Barentsko morje in prispel danes dopoldne ob 11.45 v King's bay na Svalbardskih otokih (Spitzbergih). Radi silnega vetra je bil pristanek jako otežkočen in se je izvršil šele kako uro po prihodu. Kljub snežnim viharjem, ki so divjali na Barentskem morju, je zrakoplov napravil svojo pot v malo več kot 15 urah, dasi je celo general Nobile predvideval, da bo polet zahteval kakih 25 do 30 ur.

Pred hangarjem je pričakoval

III. kongres konfederacije sindikatov Govor načelnika vlade o sindikalnem gibanju

RIM, 7. Včeraj ob 10. predpoldne se je otvoril v Avgustej tretji nacionalni kongres konfederacije fašistovskih sindikatov. Otvoritve se je udeležilo nad šest tisoč delegatov iz vseh krajev Italije, ki zastopajo posamezne sindikalne organizacije delavcev in delodajalcev. Navzočim so bili tudi mnogi člani vlade in parlamenta, zastopniki civilnih in vojaških oblastev ter številno občinstvo. V eni izmed lož je sedel tudi ravnatelj mednarodnega delovnega urada Albert Thomas.

Po izvolitvi predsedniškega odbora je podal daljše poročilo o delovanju konfederacije on. Rossoni. Naglašal je, da se je sindikalizem v kratkem času zelo razvil. Ob prvem kongresu (Bologna 1922) je konfederacija štela okrog 500.000 članov, sedaj pa jih šteje približno tri milijone. On. Rossoni je nato govoril o bodočih nalogah konfederacije v zvezi s korporativno preuredbo države. Govornik je tekom svojega poročila napovedal, da bo prišel na kongres tudi načelnik vlade.

In tako se je tudi zgodilo. Spremljan od on. Bottaja, Bianchija, Turatija in Rossonija, je on. Mussolini vstopil v Avgustej ob 12.15. Prihod načelnika vlade je dal povod za dolgotrajne ovacije. Tudi G. Albert Thomas je ministra Mussolinija pozdravil po rimljansko. Ko so se ovacije polegale, je spregovoril načelnik vlade. Dejal je:

Mussolinijev govor

Tovariši, kakor prav lahko razumete, nisem prišel sem zato, da bom imel kakšen govor. Prišel sem, da stopim v stike z vami, z vašim duhom in z vašo vero. Z velikim zanimanjem sem sledil vašemu delu, čital poročila in govore. Dobil sem vtis, da je fašistovski sindikalizem organizem, ki postaja vedno bolj močnejši, trden in urejen.

Italija v povojnih letih

Povedati vam hočem tudi nekatere stvari, ki vas bodo morda zanimala. Kdor hoče razumeti, kaj je fašistovski sindikalizem, se mora spomniti na ono, kar je bila Italija v prvih povojnih letih. Spomini radi onešajo, vendar je dolžnost onih, ki so si nadeli težko odgovornost, voditi ljudstvo, da imajo hladen in vztrajen spomin. Lahko odpuščajo, pozabiti pa ne smejo nikoli. Povojna sindikalna Italija je predstavljala kraljestvo utopije, domišljije in zmešnjave. Vse one stranke, ki smo jih nepreklicno strli, takozvane prevratniške stranke, so smatrala delavske množice kot nekakšno volilno čredo, ki je imela od časa do časa vtakniti v volilno skrinjico slovit kos papirja, da dokaže s to svečano in sedaj že več ko dokazano ustavno lažjo, da je narod suveren. Potem smo imeli iluzijo, ki jo bom imenoval vzhodno, da smo mislili, da se človeški rod z izenačenjem napravi srečen. To je neumna blaznost. Narava je kraljestvo neenakosti.

vala zrakoplov posadka ladje »Città di Milano«, ki je nudila svojo pomoč pri pristaniku. Zrakoplov je bil najprej privezan na steber, ko pa so proti večeru ponehali vetrovi, so mornarji spravili zrakoplov v lopo. Medstece King's bay, ki šteje par sto ljudi, je sprejelo ekspedicijo z navdušenjem.

Poveljnik ladje »Città di Milano« je sporočil po radiju iz King's baya na Svalbardskih otokih:

Vso noč smo sledili poletu zrakoplova »Italia«, ki je varno letel kljub neugodnim vremenskim prilikam. Z zrakoplova so sporočili davi ob 10. uri, da prispeje v King's bay med 11. in 11.30. Zrakoplov je priplul točno ob napovedani uri, Med lopo in stebrom so se medtem razpostavili Italijani in Norvežani, ki so pomagali pri pristaniku. Zrakoplov je najprej bil privezan na steber in nato ob 19.45, ko je veter ponehal, spravljen v lopo.

Pred hangarjem je pričakoval

III. kongres konfederacije sindikatov

Govor načelnika vlade o sindikalnem gibanju

Sindikalno vprašanje
Ko je fašizem uničil protifašistovske organizacije, se je sindikalno vprašanje pojavilo samo po sebi. Na tisoče kmetov in težakov je vstopilo v naše vrste. Danes je italijansko poljedelsko ljudstvo trdno vdano fašistovskemu režimu in revolucionarni stvari. Penetracija fašizma se sedaj vrši tudi med takozvanim proletariatom velikih mest.

Revalutacija lire

Pohvaliti hočem delavno italijansko ljudstvo. Ko sem sklenil, da rešim lito, ker nisem hotel dopustiti, da bi postala lira preluknjana tramvajski listek, sem vedel, da bom naložil prav hude žrtve delavskemu prebivalstvu. A vedel sem, da je bitka za lito, lahko rečemo, srečno zaključena, moram izjaviti, da so prišle do mene pritožbe o težkocah, mrmanja in hujškanja s strani vseh kategorij, razen s strani mase italijanskega ljudstva.

Potrebno je, da Italijani vedo, da ves svet izve, da so italijanski delavci in poljedelci sprejeli znižanje plač, ki se lahko v skupni vrednosti čeni na kakšno milijardo. To se ne sme pozabiti in se ne bo pozabilo.

Ni potrebno, da bi vam ponavljal vse ono, kar je fašistovski režim storil za italijansko ljudstvo. Prej nego zločinsko, je naravnost idiotsko misliti, da fašistovska vlada ne gre z odprtim srcem naproti masi italijanskega ljudstva.

Korporacijsko gospodarstvo

Fašizem je bil in hoče ostati ljudsko gibanje. Vse delo fašistovske vlade, vsa fašistovska zakonodaja je bila usmerjena v doseg enega samega cilja: izboljšati v materialnem in moralnem oziru italijanski narod. Glede socialne zakonodaje prednjači fašistovski režim — katerega bi, po mnenju nekaterih, predstavljali oni mrki tiran, kateremu se v tem trenutku izjubi govoriti vam — pred vsemi narodi, tudi pred onimi, ki nosijo sovjetski ali demokratski prapor. Sedaj smo še v sindikalni fazi, pri kateri bomo še dolgo ostali. Zakaj? Radi splošnih vzrokov, ker evropska kriza še ni ozdravljena in je na obzorju še mnogo neznank, težkih neznank. Potem je treba tudi še izboljšati sindikalno uredbo, treba je še kvalitativno izboljšati naše mase. Ko se bo vse to izpolnilo, bomo prešli h korporativni fazi italijanske države.

Sedanje stoletje bo videlo novo ekonomijo. Kakor je videlo preteklo stoletje kapitalistično gospodarstvo, bo sedanje stoletje videlo korporacijsko gospodarstvo. Ni ga drugega sredstva, tovariši, da se odstrani tragično nasprotje med kapitalom in delom, nasprotje, ki tvori enega izmed temeljev marksističnega nauka.

Mi smo se lotili tega stoletnega nasprotja in smo ga rešili. Uspejo nam je, ker smo ustvarili socialno ozračje. — Končno je on. Mussolini po-

zval navzočne, naj se smatrajo za vojake revolucije, ki morajo biti vsak čas pripravljeni, da jo branijo, če treba, tudi z lastnim življenjem.

Ko je načelnik vlade zaključil svoj govor, so mu navzočni priredili ponovne ovacije, nakan je zapustil Avgustej.

Zaključitev kongresa

On. Rossoni spet izvoljen za predsednika konfederacije

RIM, 7. Tretji nacionalni kongres konfederacije delavskih sindikatov je danes zaključil svoje delo. Za predsednika konfederacije je bil soglasno izvoljen spet poslanec on. Edmund Rossoni. Po daljših razpravah o vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu današnje seje, in po izglasovanju mnogih resolucij, je povzel besedo poslanec on. Del Croix, ki se je spominjal sporazuma, sklenjenega med delavci in vojnimi pobabljenici. Po odobritvi nekaterih sprememb konfederacijskih pravil je predsednik on. Rossoni s kratkim govorom zaključil kongres.

Seja senata

Izjave ministra Fedele-ja — Proračun prosvetnega ministrstva odoben

RIM, 7. Na svoji današnji seji je nadaljevala visoka zbornica razpravo o proračunu ministrstva za nacionalno prosveto, ki jo je zaključil z daljšim govorom prosvetni minister on. Fedele.

Uvodoma je podčrtal minister veliko važnost in skrb, ki jo posveča fašizem vzgoji, katere naloga je, vzgajati Italijane v italijanskem duhu. Minister se je nato obširneje bavil z vprašanjem ljudsko, srednje- in visokošolskega pouka. S prehodom uprave obrtnih, kmetijskih, trgovskih in drugih strokovnih šol v področja ministrstva nacionalnega gospodarstva v področja ministrstva prosvete, je izvajal minister, bodo njihove sedanje uredbe, ki odgovarjajo gospodarskim potrebam poedinih pokrajin in krajev, še nadalje upoštevane in spoštovane.

O ljudskošolskem pouku je rekel minister, da je njegova glavna naloga, dokončati borbo proti analfabetstvu. Da pa se to doseže, je treba mnogo novih šol in poleg tega je potrebno, zločiti še vedno veliki odpor, ki vlada v poedinih krajih proti šolskemu obisku. Posebno važno je tudi vprašanje nadaljevalnih tečajev, ki so obrodili ponekod lepe uspehe in katerim je treba spričo tega v bodočnosti posvečati še več pozornosti.

S prehodom telesne vzgoje mladine iz področja organizacije »E. N. E. F.« v področje organizacije »Bailila«, je bila dokončana, kot je dejal minister, idealna zgradba nove italijanske šole, ki jo je započel fašizem. Z militarizacijo nacionalnih vzgojnih zavodov, kot jo nekateri predlagajo, minister ne soglaša, ker se že v preteklosti ni dobro obnesla.

O visokoškolski vzgoji je minister dejal, da je fašistovska vlada zares podvojila izdatke za vseučilišča, s tem pa ni mislil reči, da je bilo zadoščeno vsem njihovim potrebam, marveč je izrazil nado, da bo v bodočnosti mogoče v še mnogo večji meri ustreči potrebam vseučilišč. Na italijanskih univerzah vlada po ministrovem zatrdilu danes popoln red. Naposled je minister razpravljati še o starinoslovju in umetnosti, ki se po zaslugi vlade in drugih javnih bitij lepo razvijata. Ob koncu svojega govora se je spomnil minister še ekspedicije gen. Nobile-ja na severni tečaj, kateri sledi vsa italijanska nacija z zanimanjem.

Po kratkem pojasnilu poročevalca senatorja Manga je visoka zbornica izglasovala proračun ministrstva za nacionalno prosveto in več ukazov-zakonov.

Predsednik je ob 18. uri zaključil sejo.

RIM, 7. Agencija »Roma« poroča, da bo francoska vojna uprava v kratkem prišla z gradnjo večjega števila utrdbenih del na italijanski meji in v Loren. Gradile se bodo predvsem strateško važne ceste, ozkotirne železniške proge, nadaljje nasipi, betonske utrdbe in podzemski rovi.

Borba romunskih kmetov proti liberalni Bratianu-jevi vladi

Kongres kmetovskih delegatov v Albi Juliji

ALBA JULIJA, 6. V Albi Juliji so prihajale danes zjutraj poslednje kolone kmetov iz Sedmograške in Banata. Ob 9. uri dopoldne se je pričelo zbirati na trgu v sklenjenih vrstah 50.000 kmetov. Zborovanje je poteklo v popolnem redu, s tem so se izkazale napovedi vladnih listov, da bo Alba Julija postala torišče nemirov in spopadov in eksponent novih romunskih pokrajin proti starim.

V dvorani mestnega gledališča se je vršilo zborovanje 700 delegatov kmetovskega ljudstva. Glavni govor je imel voditelj Maniu, ki je poudarjal zvestobo Sedmograške in Banata idejam stranke. Izjavil je, da predstavlja danes nacionalna zarantistična stranka veliko silo, ki se ji ne more upirati že nihče več. Izrazil je tudi nado, da bo ta velika manifestacija volje romunskega naroda izzvala propast sedanjega režima liberalne vlade. Za Maniu-jem je govoril podpredsednik stranke Michael, ki je nastopil v imenu kmetov iz starih pokrajin, ki so, kot je on izjavil, pripravljene doprinesti tudi krvave žrtve za končno zmago romunskega kmeta. Nato je poročevalec Angelescu prečital resolucijo, v kateri se zahteva predvsem ostavka vlade, ker je to volja velike večine naroda. Govorilo je še več govornikov.

XXI. mednarodni prometni kongres otvorjen v Rimu

RIM, 7. Na Kaptolu je bil danes otvorjen 21. mednarodni prometni kongres. Po kratkem pozdravnem govoru rimskega podguvernerja D'Ancore je otvoril kongres prometni minister on. Ciano, ki je v svojem govoru podčrtal naloge kongresa in opisal veliko delo, ki ga je izvršila fašistovska vlada na polju prometa. Za ministrom je govoril predsednik osrednjega odbora mednarodne zveze za tramvajski in avtomobilski promet. Pojasnil je naloge kongresa. Po otvoritvenih svečanostih se je vršila takoj prva tehnična seja kongresa, na kateri sta podelila poslanec on. Marchi in G. Basqueyrisse svoji poročili. Poslednji je razpravljal o vprašanju tramvajskih vozov, na katerih bi opravljal vse potrebne posle en sam uslužbenec.

Rimska konferenca za zaščito lepovernih in umetniških del

RIM, 7. Danes dopoldne se je otvorila na Kaptolu mednarodna konferenca za zaščito lepovernih in umetniških del. V imenu rimskega mesta je pozdravil zbrane delegate podguverner grof D'Ancore. Konferenca je otvoril v imenu kralja minister nacionalnega gospodarstva on. Belluzzo. Za pozdravne obhajale se je v imenu delegatov zahvalil nemški poslanik baron von Neurath, ki je tolmačil hvalnost delegatov za gostoljubnost, ki jim jo je izkazal Rim. Za predsednika konferenca je bil izvoljen senator Scialoja. Prihodnja seja konferenca se bo vršila jutri dopoldne v palači Corsini.

Za podpiranje družin ki štejejo več kot 10 otrok

RIM, 7. Načelnik vlade je s posebno okrožnico odredil prefektom, naj mu še nadalje pošilja prošnje družin, ki štejejo več nego 10 otrok in ki prosijo nagrade. Ker je število teh prošenj zelo veliko, je predsednik vlade obenem naročil prefektom, naj podpirajo denarne zbirke, ki se v to svrhu prireja. Pri tem naj sodelujejo lokalne organizacije, dobrodelni zavodi in druga bitja ter premožni ljudje. Prefektom je nadalje izdala naročilo, naj nadalje poskrbijo, da bodo široki ljudski sloji zvedeli o ukrepih, ki jih je izdala vlada v prilog velikim družinam, katerim je treba pod enakimi pogoji vedno dajati prednost pred drugimi.

Vprašanje najemnin

RIM, 7. Agencija «Radio Nazionale» poroča, da bo ministrski svet na svojem prihodnjem zasedanju rešil tudi vprašanje najemnin. V tem pogledu bo pravosodni minister on. Rocco podal precej obširno poročilo

Nasprotujoče si vesti o pohodu proti Bukarešti.

BUKAREŠT, 6. Po zborovanju kmetovskih delegatov v dvorani mestnega gledališča so se podali Maniu in ostali voditelji na trg, kjer jih je ljudstvo naprtno na petih tribunah in drugod na trgu pozdravljalo s viharjem vzklikanjem: «Proti Bukarešti, proti Bukarešti!» Demonstracije so zavzele že tako velik obseg, da se je bilo bati, da bi mase ne vdrle s tribun in izzvale incidentov. Končno je strankinim voditeljem uspelo pomiriti ljudstvo. Sledili so govori in končno prisega. Preko 100.000 rok se je dvignilo. Poslanec Boku je čital: «Prisegamo pri vsemogočnemu Bogu, da ne bomo odnehali od borbe proti vladi, ki je prisilila umirajočega romunskega kralja Ferdinand, da je podpisal ukaz o imenovanju vlade, katere vodstvo je prevzel po smrti Johnela Bratianu-ja njegov brat Vintila, vlade, ki je kazen božja.»

BUKAREŠT, 7. Vlada je sklenila z vsemi razpoložljivimi sredstvi preprečiti eventualni pohod romunskih seljakov na Bukarešt. V to svrhu je mobilizirala vojaštvo. Tu so vladni krogi prepričani, da bo vladi mogoče preprečiti vsak nered.

Romunski poslanik v Beogradu izjavlja, da je poteklo zborovanje v redu.

BEograd, 7. Danes popoldne je tukajšnji romunski poslanik posestil zunanega ministra dr. Marinkovića in mu je sporočil, da se je zborovanje v Albi Juliji zaključilo v miru in redu.

Jugoslovanski finančni minister na potu v London

Konferenca ministrov v zadevi inozemskega posojila

BEograd, 7. Danes ob 16. uri je odpotoval v London finančni minister dr. Bogdan Marković.

Vlada je tekom dopoldneva prešla poročilo londonskega poslanika Gjurića v zadevi inozemskega posojila. Kakor zatrjujejo vladni krogi, je to poročilo tako ugodno, da je finančni minister pospešil svojo pot v London. V vladnem predsedništvu se je vršil dveurna konferenca, ki so se je udeležili ministrski predsednik Vukičević, dr. Marković, dr. Marinković in dr. Spaho. Na tej konferenci je bilo baš sklenjeno, da odpotuje finančni minister s prvim direktnim vlakom v London.

Načelnik vlade je takoj po konferenci odšel na dvor in predložil kralju v podpis ukaz, s katerim je imenovan za namestnika finančnega ministra za dobo njegove odsotnosti trgovinski minister dr. Spaho.

Kitajsko-japonski spor Boji v Tsi Nanu ponehali — Japonska bo Kitajski napovedala vojno?

TOKIO, 6. Preteklo noč je prispela iz glavnega stana japonskih čet v Tsi Nanu radio-brzojavna vest, da so japonske čete obkolile in razorožile ostanke kitajske vojske in da so tam boji ponehali. General Fakuda, ki je odpotoval na brzojavko, poroča nadalje, da je bilo v Tsi Nanu ubitih mnogo japonskih civilistov. Poročilo pravi, da so Japonci podrli utrdbe, ki so jih zgradili okrog mestnega trgovskega okraja, ker je bil v četrtki dosežen sporazum z generalom Čang Kaj Sekom. Komaj pa se je to zgodilo, so kitajske vojaške tolpe vdrle v okraj in pričele streljati in pobijati Japonce. Japonske čete so le stežka spet zapodile roparske tolpe iz trgovskega okraja, ker so Kitajci streljali nanje z oken in iz za vogalov hiš.

LONDON, 7. «Daily Chronicle» poroča, da so se odnosi med Japonsko in Kitajsko tako zaostri, da se že od trenutka do trenutka pričakuje, da napove Japonska Kitajski vojno. Vlada Čang Tso Lina je doslej dopuščala nastop Japoncev proti četam generala Čang Kaj Seka, sprito teh vesti pa se je postavila na stran južnih nacionalistov.

Japonska vlada namerava odpotovati v pokrajino San Tung veliko armado, ki naj bi zasedla vso deželo, in posebno železniške zveze, to pa le za čas ne-

mirov in bojov. Japonski listi zagotavljajo, da je vlada sklenila odposlati v Tsing Tao pehotno divizijo iz Nagoye. Pet stotnih japonskih pehote naj bi zasedel Tien Tsin.

Koncert mariborske «Glasbene Matic» v Inomostu

INOMOST, 7. Koncert mariborske «Glasbene Matic», ki se je vršil tu sinoči, je bil viharina odobravanja. «Saengerbund» je priredil zboru sijajen komers.

DNEVNE VESTI

Uradni cenik živil

Z odlokom vicepodestata odv. Cuzzija je bil določen novi cenik živil, kateri velja od 4. maja t. l. do nove odredbe. Po tem ceniku so dovoljene v prodaji na drobno naslednje najvišje cene:

Kruh: v komadih po 200 gramov L 2.20, komadi po 500 gramov L 2.20, kruh iz ržene moke (v oblikah po 200 gr.) L 2; riž: I. vrste L 2, II. vrste L 1.80; testenine: navadna domača L 2.60, fina domača L 2.70; sveže goveje meso: sprednji deli (prsni, vrat, rebra itd.) L 5.60; ostali sprednji deli z dodatkom L 6.40; zadnji deli z dodatkom L 7.60; zad. deli brez kosti L 10.40; vampi L 4.40; telečina: spred. deli z dodatkom L 6.20, zadnji deli z dodatkom L 9, zadnji deli brez kosti L 12.80; zmazano goveje meso: izbrani sprednji deli z dodatkom L 4.60, mastni sprednji deli z dodatkom L 3.40, zadnji deli z dodatkom L 5.60, zadnji deli brez kosti L 7.20; svinjina: glavina L 5, noga L 7.20, gnat, pleče, vrat L 9.60, rebra in pečenka L 10.40; svin: Regio 1927 L 14.60, sveži ovčji (tolminski in bovški) L 9.50; mortadela: I. vrste L 14; polenovka: Hammerfest L 5.20; tun v olju (italijansko blago) L 20; olje: fino oljko Bari L 7.50; semensko olje: navadno L 5.40; slačkor: v kockah L 6.60, v prahu L 6.80; kava: Rio navadna L 21.90, Santos boljša L 25.30; žep: ameriški L 7.40, domači I. L 9.40, domači II. L 8.60; mast: italijanska L 8, ameriška L 7.80; maslo: sveže naravno L 16.50; sirkova moka: rumena in bela L 140; fižol: galicijski L 2.10; grah: luščen, italijanski L 2.80; ječmen: debel št. 10 L 2, srednji št. 5 L 2.50; korijor: Franck po 100 gr L 1.40, Franck po 200 gr L 2.55, Franck po 500 gr L 6.40.

Vsi trgovci v tržaški občini, ki prodajajo gori omenjene vrste blaga, morajo pribiti prepis tega cenika na vidnem mestu svoje trgovine. Prepis dobijo pri natelčnih svojih pristojnih občinskih delegacij. Nadalje morajo trgovci zgoraj navedenimi vrstami blaga biti vedno preskrbljeni z vsemi vrstami blaga, ki so podvržene uradnemu ceniku.

Pri prodaji mesa ne smejo presežati cesti 25%; v tem so vštete tudi one kosti, ki so mesa držijo. Krstijeli določ uradnega cenika se bodo kaznovali po zakonu.

Te cene, ki veljajo za prodajo na drobno v tržaški občini, so enake temeljnemu ceniku, ki jih je določil mednarodni odbor na svoji seji od 1. maja ter jih je tržaški prefekt sporočil s svojo okrožnico od 2. maja vsem podestatom tržaške pokrajine. To pomeni, da veljajo omenjene cene kot temeljne cene za vse občine, t. j. kot cene, na podlagi katerih določijo potem podestati posameznih občin, upoštevajoč prevozne stroške, krajevne cene svojih področij.

Opozorilo pekom

Občinska uprava v Trstu opozarja peke, da se je nadzorovanje uporabe moke pri izdelovanju kruha po navodilih tukajšnje prefekture poostrojilo. Proti onim, ki bi kršili predpise, s katerimi se je uvedla postojna moka za kruh, se bo najstrožje postopalo.

IZ SODNE SLUŽBE

G. sodnik Kernev, od sedaj na razpoložanju, je zopet poklican v službo, in sicer na tržaško preturo.

ŠKROPLJENJE ULIC IN OBČINSTVO

Občinski urad za javno snago je nabavil 2 nova avtomobila opremljena z napravami za škropljenje ulic. Naprave teh avtomobilov so take, da je mogoče z njimi naglo škropiti ulice, toda na drugi strani je izključeno pogosto odpiranje in zapiranje vode. Nato se opozarja občinstvo, da se bo znalo varovati. Avtomobili za škropljenje bodo vozili navadno po tramvajskih tračnicah, pri čemer se ne bodo mogli ozirati na druga vozila, ki bi jih hotela prečeti, a umikali se bodo v slučaju potrebe le onim vozilom, ki jih bodo sračevali. Glede počev pa velja, da se bodo morali sami varovati pred škropci s tem, da se hitro umaknejo na trotuar.

Nalezljive bolezni v našem mestu.

V času od 28. IV. do 5. V. 1928 so bili v našem mestu sledišči slučajni nalezljivi bolezni: davica 6, škrlatica 2, legarjeva mrzlica 5. Umrla je ena oseba na legarjevi mrzlici.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu dne 5. marca 1928.

Rojeni: 9;
mrtni: 12;
poroke: 8.

Drobne vesti

Da ne potujejo sami.

Milijonarji imajo večkrat čudne muhe. Kadar potujejo, hočejo, da jih vsa svet gleda in občuduje. Te dneve se je odpravil belgijski milijonar Lövenstein, menda največji bogataš v Belgiji, v New York. Da bi pa ne potoval sam, ozir. ker bi ga ljudje ne opazili, če bi potoval sam, je vzel s seboj poleg številne služinčadi tudi petnajst prijateljev. Vsi potujejo na njegove stroške. Samo za vožnjo je plačal Loewenstein pol milijona frankov.

KORUZNi TRG.

Položaj koruznega trga še vedno ni popolnoma jase. Romunija napenja vse sile, da razproda svoje razpoložljive količine po visokih cenah še pred prihodom laplatske koruze. V njenem stremeljenju jo je do sedaj podpiral v prvi vrsti italijanski konsum, ki je kupil skoro večino razpoložljivih množin. Kupuje tudi Jugoslavija, kjer je koruza letos izvanredno draga. Stane namreč približno 300 dinarjev ali 100 lir franko bakca postaja. Ta položaj ne bo mogel več dolgo prevladovati, kajti prve pošiljave nove laplatske koruze so že dosegle v severnoevropska pristanišča. Popolnoma na mestu je tedaj, ako konsum ne kupuje čez potrebe in ne dela zalog. Argentinja kaže sicer čvrsto tendenco, toda oparja se stalno naraščanje vidljivih zalog, kar bo brezdvomno v najbližji bodočnosti vplivalo na ocenjevanje. Danes se zahteva za laplatsko koruzo sh 175 cfr Trst. Vagonsko blago bi stalo L. 90-91. Romunsko blago je v ceni neizpremenjeno in stane L. 106-107 franko vagon Trst.

FUZIJA JUGOSLOVENSkih BANK.

Iz Beograda prihaja vest, da je bila tamkaj sklenjena fuzija zagrebške Jugoslovenske eskomptne banke z beograjskima zavodoma «Agrarna i komercijalna banka» in «Bosanska banka». Po fuziji nastala banka bo razpolagala z denarnim kapitalom 150-200 milijonov dinarjev in bo na ta način stopila na čelo jugoslovenskih velebank. Na tej velebanki bodo še nadalje interesirane sledeče inozemske finančne skupine: Anglo International Bank, Boemische Unionbank, Solvay (ta skupina je pred kratkim prevzela znano tovarno Adria - Soda v Trzinu, Budimpeštanska trgovska banka in Oesterreichische Bodenreditanstalt.

RAID BUENOS AIRES - NEW YORK

Rafaelo - Argentina.

«El Momento» iz Santa Fe donša intervju s mladimi koleškarji, ki so se spustili iz Buenos Airesa z namenom, da prekosarajo pot do New Yorka. Koleškarji so došli v Rafaelo. V razgovoru z urednikom je Miro Kravos dejal, da upajo dokončati pot v 16 mesecih. «El Momento» prinaša podoben opis poti, ki jo imajo pred seboj koleškarji in se spušta v zanimivo razpravo, v kateri imenuje mladeniče pripadnike močnega plemena, ki skušajo prinesiti v najmočnejšo državo ameriške celine dokaz svoje moči in volje.

List Izraha ob koncu upanje, da se mladim junakom posreči drzni načrt, ki bo nova lovorika na mednarodnem sportnem polju. Doznavamo, da se bodo po «raidu» koleškarji vrnili v ponosno metropolo ob reši Río de la Plata - Buenos Aires.

SODNE VESTI

Zasedanje tržaške porote

Predsedanje tržaške prizivnega dvora cav. Margara je včeraj objavil proglas, glasom katerega bo porota pričela svoje zasedanje 21. t. m. Na dnevnem redu je šest zasedanj. Predsedoval bo poroti cav. Giambattista Ferri, državni pravdnik bo cav. Tasso in zapisnikar Zanetti.

Iz tržaškega življenja

Polar v Dreherjevi pivovarni

V nedeljo popoldne okoli 17. ure je izbruhnil v pivovarni Dreher v ulici Bonomo nevaren požar. Začelo je goreti v lopi v bližini mlina, kjer je bila spravljena večja količina hmelja in drugih snovi, ki jih rabijo pri izdelovanju piva. Prvi je zapazil nevarnost tamošnji čuvaj, ki je takoj javil stvar ravnateljstvu. Na lice mesta so bili poklicani mestni ognjegasci, ki so pod vodstvom stotnika Bugliovca požar kmalu omejili in ga po dvehurnem dokaj napornem delu pogasili. Ogenj je deloma uničil kakih 200 vred hmelja in precej pokrnelovala vpre. Škoda se ceni na približno 20.000 lir, a je krita z varovanjem.

Kolesarjeva namera

On je 19-letni mehanik Fran Drago, stanujoč v ulici Scuole nove št. 19, včeraj popoldne okoli 18. ure vozil po ulici Laboratori, se mu je zdajci pokvarila zavora, radi česar je kolo začelo drveti s čim dalje večjo naglico navzdol po ulici. Nevarna je hotela, da je tedaj prišla kolesarju na pot 17-letni uradnik Ema Tomažič, stanujoč v ulici Donata št. 8; bila je namenjena k avkinji, stanujoči v

isti ulici. Predno se je mladenka zavedla nevarnosti, se je Drago, ki je popolnoma zgubil oblast nad kolesom, zalezel z vso silo vanjo in jo podrl. Pri tem pa je tudi sam padel, toda dočim se je mladenka kmalu pobrala — pri padcu se je le nekoliko opraskala po obrazu —, je nesrečni kolesar oblezel nezavestien; zadobil je številne poškodbe po obrazu ter si pretresel možgane. Na lice mesta je bil poklican zdravnik rešilne postaje, ki je dal prepeljati kolesarja in njegovo žrtev v mestno bolnišnico, kjer sta dobila prvo pomoč. Drago, ki bo ozdravil, če ne nastopijo kake komplikacije, v 10-14 dneh, je bil nato sprejet v kirurški oddelek, dočim je bila Tomažičeva prepuščena domači negi; ozdravila bo v 5-6 dneh.

Avto je je podrl.

Le za hip se je 6-letna Adriana Agostini, stanujoča v ulici M. Luz-zatto št. 7, v nedeljo pop. izmuznila materi, s katero je šla po ulici Salita di Greta, in že jo je «poboh» neki avto, ki je vozil proti mestu. Ker je šofer naglo ustavil in zavil vstran, jo je mala Adriana izkupilja z neznatnimi praskami po

desni roki. Dobila je potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor je bila prepeljana z istim avtomobilom.

Kibiceva prigoda.

Da mora kibic držati jezik za zobmi, kadar sledi razvoju kako «briskole», to bi 37-letni čuvaj Peter Ceconi, stanujoč v ulici Scusa št. 15, pač moral vedeti. Pa očitno ni vedel, kajti v nedeljo zvečer, ko je v neki gostilni opazoval skupino znancev, ki so se merili pri kartah, se je tako spozabil, da je začel dajati enemu izmed igralcev znamenja ter mu na ta način — kadar je bilo treba — pomagal iz zadrege. To «kršenje nevtralnosti» pa seveda ni bilo po volji drugemu igralcu; naposled se je mogel tako razjeziti da je po kratkem prerekanju zgrabil steklenico piva in česnil z njo nepristransko kibica po glavi. Posledica tega nepredvidenega zasuljaja v igri je bila, da je Ceconi moral iskati pomoči v mestni bolnišnici, kjer mu je zdravnik izlelil in obvezal rano na glavi, ozdravljivo v tednu dni.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Visoko je letni, nizko je padel

Duhovnik, doktor, inženir, študent — vse je hotel biti in je pravil, da je.

Veliko presenečenje je napravila te dni v tukajšnjih italijanskih krogih aretacija nekega Rafaela Ippolito, starega 27 let, iz Barrafanke (Sicilija), ki je zadnje čase živel v Kojskem pri svoji ženi, učiteljici Lavri Cantazzo. Ippolito ima za seboj precej pisano življenje. Obiskoval je na Siciliji, in sicer v mestu Caltanissetti semenišče, pa študij ni dokončal. Njegova prava šolska učenost se je končala v peti gimnaziji. Ko je videl, da učenje ni ravno tako zabavna stvar, je vzel v roko popotno palico in odromal iz svoje vroče domovine v svet, da se sreča z divo Fortunato. Takoj po vojni ga je usoda in želja po obogatitvi prinesla v naše kraje. Sprva se je izdal za duhovnika in bil tudi kot tak nekeje nastavljen v nadomestilo nekega kurata. Toda kmalu je moral zapustiti to mesto in — že je postal študent, vseučilišnik, vpisan v šesto leto pomorske inženirije v Genovi. Nabavil si je tudi potrebne dokumente, da je lahko vsak hip izpričal svoje «študentovstvo». V okras svoji osebi, kateri je hotel dati čim več ugleda, se je nazval grofa, sina bogate družine, s katero pa slučajno ne more živeti v prijaznih odnosih radi družinskih preprirov. Pododval pa bo gotovo. Tako opremiljaj se je predstavil v Redipugliji tamkaj službujoči učiteljici Lavri Cantazzo, ki odkril svojo vročo ljubezen ter jo velikodušno prosil za roko. In Lavra, ki se ji je kot učiteljici komaj sanjalo da bo kdaj žena grofa in bodočega pomorskega inženirja, je ponudbo seveda sprejela. In od leta 1925. sta živela v zakonski idili in čakala: ona morežih izpitov in inženirske diplome, on pa srečne bodočnosti in napredovanja v svoji življenjski karjeri. Da bi zadobil več vpliva, je pričel Ippolito zahajati v odličnejšo družbo, vpisal se je v fašjo z nazivom doktorja in v fašistovski vseučilišni oddelek «Guido Resen». Vse to na podlagi dokumentov, o katerih so menili odločujoči organi, da so verodostojni. Na ta način je skušal dobiti kako odlično mesto bodisi kot poetast ali prefekturni komisar kake občine na Goriškem ter tako priti na površje, kajti učiteljska plača njegove žene je bila komaj zadostna za najpotrebnejše. Ker si je dal že tiskati vizitke z nazivom grof in dr., je hotel dobiti še univerzitetno izkaznico. V ta namen se je odpravil do knjigarnarja Antona Pertota v ulici Mazzini št. 4 in mu naročil, naj mu natisne 10 vseučilišnih izkaznic po predlogu ene, ki se mu jo je posrečilo dobiti v roke in katero je tiskarnarju pokazal. Toda, ko se je vrnil, da bi izkaznice dvignil, mu te niso bile prav narejene in ni jih hotel vzeti. G. Pertot pa, ki se mu je že malo čudno zdelo, čemu rabi Ippolito kar deset izkaznic, ni veliko pomisljal in šel na kvesturo, kjer je stvar razložil. S tem pa se je tudi nehala vsa učenost laži-duhovnika Ippolito in vsa njegova bodoča karjera. Kajti kvestura se je brž pozanimala zanj in ga povabil k sebi. Med tem je bila napravljena v njegovi hiši preiskava. Že takoj na vratih je imel Ippolito pritrjeno vizitko, na kateri je stalo zapisano nad prečrtanim «klerikom» — «dr. Inž.» Tudi v notranjosti stanovanja je preiskava uspeša. Našla sta se dva pomarejena dokumenta. In sicer maturitetno spričevalo čez nižjo gimnazijo, ki je bilo izdano 8. oktobra 1927 na ime Ippolito, in izkaz o vpisu na pomorsko univerzo v Genovi, in sicer istega leta: 7. novembra 1927. Vrh tega je Ippolito branil v sobi še nič manj kot osem še malo razbljenih gumijastih pečatov genovske univerze in gimnazije v Caltanissetti. Vrh tega še dvojce enakih maturitetnih spričeval. Ko so G. Ippolito, doktorju, inženirju, grofu, duhovniku, profesorju itd. doprinesli vse te dokaze, mu ni ostalo drugega, kot priznati, da se je študiral sam, s tem da je nam-

reč vse dokumente ponaredil, si nabavil pečate, se samovoljno nazval grofa, dasi je bil njegov oče le občinski sluga, ki ne prebiva v palači, pač pa v borni sicilijanski koči. Ker pa «študiranje» na tak način ni dovoljeno, se je moral preseliti iz prijaznega Kojškega spremljan od orožnikov — v obširno poslopje (končno vendar v palači) v ulici Nazario, kjer se nahajajo goriški zapori. In slo bo po vodi vse upanje, da bo postal kdaj inženir, poetast ali pa prefekturni komisar.

Naslednik Čaruge še vedno grozi

Ivan Brešan iz Klavž pri Podmelcu zopet dobi grozljivo pismo — Granata, ki se na vžge

Ivan Brešan, lesni trgovec v Klavžah pri Podmelcu, je pretekli teden zopet dobi grozljivo pismo od neznanca, ki se podpisuje z imenom «naslednik Čaruge». Pismo je bilo obeseno na slivi zadaj za hišo. V bližini tega drevesa pa je ležala tik pri zidu ob hruski granata, do katere je bila napeljana vžgalna vrvica. Očitno je vrvica, ki je bila prižgana, ugasnila preden je ogenj dospel do granate. Pismo, ki je bilo pritrjeno na slivo, je bilo zapечатeno s črnim pečatom, na katerem je bilo videti odtis mrtvaške glave s nožem in samokresom, ki sta bila postavljena navzkriž. Pisano je bilo z isto pisavo kot zadnjič in je vsebovalo še hujšo grožnjo. Neznane prav, da polednji krat svari Brešana, naj prinese 12.000 lir na določeno mesto, ki se nahaja v knežji grapi, ravno na nasprotni strani v prejšnjem pismu označenega kraja in sicer tekom prihodnje noči. Navedeno mesto se nahaja onkraj Kneže ob cesti, ki pelje proti Knežkim Ravnam, kjer se je zgodil zločin v hiši kmeta Sorlija. Neznane piše v pismu, da se z Brešanom dobro pozna, bil da je že njegovog hiši, že govoril z njim, hodil z njim okrog. Ko da sta nekoč hodila skupaj, je nosil v žepu steklenico s kislino. Lahko bi mu jo bil vrgel v obraz, pa tega ni hotel storiti. Se ga bo svari in mučil in če bo treba bo počasi uničil vso njegovo družino. «Imam namreč plin ki ga lahko spustim v vašo hišo in vsa družina bo počasi poginila z vami vred. Vem tudi, da ste kupili zadnje čase dva samokresa. (To je res! Op. ur.) Toda vsi samokresi in vse puške in vsi orožniki vsa ne bodo mogli rešiti. Imam namreč poleg teh sredstev še druga, ki jih bom uporabil. Z granato vas nisem hotel za enkrat še ubiti, pač pa le ostrahiti in opozoriti. Naslednik Čaruge.»

Ko je Brešan dobil to pismo, se je z njim vnovič odpravil k orožnikom, ki so se zvečer podali preoblečeni na označeno mesto, da bi zločinca prišli, ako bi se prikazal. Da pa bi se zločinec preje vjel na limanice, se je odpravil na omenjeno mesto tudi Brešan sam, kot bi nesel tja zahtevano vsoto denarja. Orožniki so dolgo časa čakali, pa ni bilo nikogar. Šelo proti jutru okrog 4. ure se je približal po poti, ki vodi tam mimo, nek Miha Golja, po domače «dvanev» Orožniki so ga prišli ter ga odvedli drugi dan v Gorico, kjer je bil tri dni v zaporih. Končno pa so ga izpustili, ko je fant povedal, da se je slučajno vračal tako pozno od svoje punce, ki jo ima nekje v Grapi.

V nedeljo so orožniki za nekaj ur aretirali Maksa Kendo, lesnega trgovca, ter napravili v njegovi hiši preiskavo. Vse to na podlagi neke ovadbe, češ da morda on kot lesni trgovec, ki mu njegov stanovski tovariš Brešan dela konkurenco pri kupitji, skuša ostrahiti na podobne načine zadnjega, ki bi b'l radi sličnih groženj prisiljen zapustiti Grapo. Toda ker je bila ovadba napravljena na neosnovani podlagi, so orožniki Kendo kmalu izpustili.

Novo grozljivo pismo, zlasti pa nastavljen granata — vse to je med ljudmi vzbudilo zopet nov strah, ki se je bil poleg zadnje čase, ko so oblasti radi iste stvari zaprle Alojzija Rakarja, ki pa je bil včeraj — kot poročamo na drugem mestu — od sodišča oproj

Učen. Najbolj pa je ostrašen Brešan sam, ki se radi resnih namer, ki jih je pokazal sedaj zločin, boji za svojo družino s 6 otroci. Čuje se, da se misli preseliti iz Grapa.

Ljudje komentirajo te grožnje predvsem na ta način, da hoče nekdo Brešana prav pošteno ostrašiti iz katerega koli namena, ali pa hoče resnično izvesti od njega denar, vendar dobro, da je Brešan dokaj premožen. Morda si pa celo kdo dovoljuje neslano šalo. Ljudem bi se stvar ne zdela morda še tako zagonetna in nevarna, ako bi neznanec ne omenjal v svojih pismih tudi strahovitih umora, ki se je ne dolgo od tega izvršil v bližnjih Knežkih Ravnah. Gotovo se bodo orožniki potrudili, da bodo stvar temeljito preiskali, krivca prišli in ljudem zpet povrnilo mir.

Sneg v tolminskih gorah

Maj, mesec ljubezni, mesec šmarnic, zelenja, duhtečih cvelic in sanjavih duš nas je letos nekoliko razočaral. Nalezal se je aprilski navad: že nekaj dni dežuje. V soboto in nedeljo je zapadla po najvišjih vrhovih tolminskih in cerkljanskih gora tenka plast snega. V hribih je bil mraz ko pozimi. Kmetje še vedno kurijo svoje peči, na katerih se še najbolj počutijo. Po nižjih krajih je mrzel dež zelo škodil sadnemu drevju, ki se je začelo zadnje dneve ravno razcvetati. Tako da se skoraj predvideva slaba letina za sadje.

«Nulla osta» za potne liste za v inozemstvo

Tukajšnji prefekt je odposlal vsem potestačom goriske pokrajine okoliščine, v kateri pravi, da se kljub drugačnim odredbam, odposlila še vedno na kvesturo pri iskanju potnih listov «nulla osta» v spremstvu s prošnjami na kolkovni polji. Zato prefekt vnovič opozarja, da so take prošnje odveč. Zadržuje le navaden «nulla osta», izstavljen po že danih določilih. Potrebno je tudi, da se na «nulla osta» navede vzrok, radi katerega namerava prosilec potovati v inozemstvo.

Prefekturni odlok o javnih klavnicah

V zadnji zbirki prefekturnih okoliščin je goriski prefekt izdal naredbo št. 4783. III. z dne 29. aprila 1928, glasilom katere si morajo vse občine, ki imajo več kot 6000 prebivalcev, nabaviti javno klavnico, in sicer nepreklonito tekom leta 1929. Tekom leta 1928 pa morajo vse manjše klavnice, mesnice in druge razprodajalnice mesa odgovoriti po svoji zidavi in opremitvi odredbam, ki so zapodane v I. 5, 29, 33, 50, in 58. členu pravilnika o zdravstvenem nadzoru javne mesa. Ali zgoraj navedeni lokalni odgovorniki zahtevajo predpisi ali ne, bo na račun interesov ugotovili pokrajinski živinogozdravnik. Prestopniki v tem pogledu se bodo strogo kaznovali po obstoječih zakonih.

Še o konju, ki je prevrnil voz

V petek smo poročali o nesreči, ki je predvčeršnjim zadelo neko Ano Florenin, staro 42 let, iz Mirna. Poleg nje se je ponesrečil tudi njen mož Karel Florenin, star 50 let. Peljala sta se na vozu po Mir-

na. Nenadoma se je konj splašal in prevrnil voz. Takoj se je poskušalo dovesta člena, kaj je izkupil mož, ki se je udaril v tihnik. Oba sta bila s avtom Zelenega krčka prepeljana v gorisko bolnišnico, kjer se bo morala žena zdravit 40 dni, mož pa le 20. Nesreča nikjer ne počiva!

22 političnih tajnikov šle v Rim

Te dni je odšlo 32. faš polit. tajnikov goriske pokrajine v Rim, da tam prisostvujejo kongresu fašistovskih sindikalnih korporacij.

Nov urednik goriskega italijanskega lista «Fioretto»

Tukajšnji italijanski humoristični list «Fioretto», ki je radi smrti odv. Vincija, dosedanjega urednika, za nekaj časa prenehal izhajati je te dni vnovič izšel pod odgovornim uredništvom odv. Delfina Pagliella.

Obisk predsednika balističnega organizacij v Gorici

Obiskal je pred nekaj dnevi Gorico on. Ricci, predsednik balističnih organizacij, da se prepriča, kako delujejo takojšnje balistične organizacije.

Konoc pouka in izpiti na goriskih gimnazijah (R. Linceo - Glinasso)

Po najnovejših ministerjalnih določbah se konča pouk na goriskem liceju in v petem razredu gimnazije 12. junija. V ostalih razredih pa 15. junija.

Zrelostni sprejemni izpiti na liceju in na gimnazijo se bodo vršili najbrž od 14. do 18. junija.

Pismena matura (maturità classica): Italijanska, prevod iz latinske, prevod iz grške — se vrši v prostorih liceja najbrž v dneh 25., 26., 27., 28. junija; začetek 9.30 dopoldne. Ustni izpiti pa se prično v Vidmu dne 2. julija. Privatisi morajo predložiti ravnateljstvu tozadevno prošnjo najkasneje od 15. maja t. l., in sicer na kolkovni polji za 2 liri s potrebnimi dokumenti, med katerimi mora biti tudi istovestica. Glede drugih podrobnosti se maturanti lahko obrnejo na ravnateljstvo zavoda.

Trafika, ki se oddajo na dražbi

Dne 23. t. m. se bodo pri finančni Intendanci oddale na dražbi sledeče trafike: Trafika št. 1 v Vipavi in št. 10 v Cerknem. Ona v Vipavi ima letnega dohodka 1.5318,89, letni prispevek financir 463, kavcija 1.1064. Ona v Cerknem ima letnih dohodkov lir 3386,77, letni prispevek financir 96. Kavcija lir 677,35. Pogoji so izpostavljeni pri finančni intendanci in pri glavnih trafikah v Gorici, Cerknem in v Vipavi.

Izpred sodišča

Ukradeni zlati uhani, ki se so tekoče razpečevali

Poleg Rudolfa Smerdelja, ki se je včeraj moral zagovarjati pred goriskimi sodniki, ker je bil obtožen, da je kupil od Franca Strgarja ukradene zlate uhane, bi moral tudi ta slednji pred sodnike. Toda nič kaj mu ne diši zatožna klop, zato je rajši izostal. Sodili so ga v kontumacijo. Smerdelj je doma iz Hrenovice. Strgar je rojen v Jugoslaviji. Ko se je nahajal lanske leto, julija meseca, na Slapu pri Vipavi, je tamkaj ukradel neki Maksi Volk por. Malik en par zla-

tih uhanov ter jih nekaj dni nato skušal prodati v Vipavi v gostilni Stanka Grabrijana. Ponudil jih je najprej gospej Grabrijanovi, ko pa jih ta ni hotela kupiti, jih je skušal prodati obtožencu Smerdelju za 30 lir. Smerdelj jih je, glasom obtožence, sprejel. Na včerajšnji obravnavi pa se mu je poskušalo dokazati, da je v tem pogledu čisto nedolžen. Bil je radi tega tudi popolnoma oproščen, ker ni izvršil obtoženega dejanja. Strgar pa je bil obsojen na šest mesecev ječe.

Zadeva grodnega plama s Čaragovim podpisom pred sodniki

Citateљи «Edinosti» se gotovo še dobro spominjajo, kako je februarja meseca t. l. dobil Ivan Brešan, lesni trgovec iz Podmelca, po pošti grozilo pismo s podpisom Čaruge, znanega tolovaja, s katerim je neznanec, ki se je tudi pohvalil, da je ubil sina kmeta Sorlija na Knežkih Ravnah, zahteval od Brešana, naj priinese na 20. februarja od 3. do 5. ure popoldne določen kraj, in sicer cesti med Klavčami in Knežo, 10.000 lir, drugače ubije njegovo hčerko. Brešan pa je pismo izročil orožnikom, ki so poslali na označeno mesto dva orožnika, katere sta čuvala tam ves popoldan in vso noč. Pa nista videla nikogar. Na podlagi sumničnega so orožniki nekaj dni nato aretirali Alojzija Rakarja, starega 35 let, iz Breginja, ki je bil večkrat kaznovan in v zaporih radi goljufij in tatvine. Zadeva je šla najprej ni včeraj se je moral Rakar zagovarjati pred tukajšnjim sodiščem. Rakar trdi, da je čisto nedolžen in skuša dokazati svoj kalib.

Kot priča nastopa Ivan Brešan, ki pove, kako je dobil grozilo pismo in ga izročil orožnikom. Na vprašanje, ako sumi obtoženca, trdi priča, da ga ne more sumiti, ker nima zato nobenih tehničnih poudorov.

Brigadir Giuseppe Serra iz Grachovega pravi, da ni mogel najti zločinca. Obtoženca je aretirale le radi suma, ker se je tiste dni potepal po tamošnji okoliščini in se orožnikom izogibal ter pri izpraševanju padal v protislovja. Brigadir pripomni še, da je tisti dobil Brešan vnovič grozilo pismo s še hujsko vsebino, v katerem pravi neznanec med drugim: «Ti misliš, da sem v zaporu, pa ni res, še hodim svobodno okrog!» Pisava je ista kot v prvem pismu.

Brešanov sin Jožef, star 16 let, pravi, da je onega dne, ko bi moral oče prinesiti na določeno mesto denar, srečal na poti med Knežami in Klavčami, v bližini omenjenega kraja, nekega tujeva in sumljivega Sloveka na kolesu. Pa ni bil obtoženec.

Drž. pravdnik je zahteval, naj sodišče Rakarja oprosti radi pomankanja dokazov.

Sodišče pa ga je oprostil, ker ni izvršil obtoženega dejanja.

AJDOVŠČINA

Prva turistična neugoda na čavnu

Čaven je od vseh strani tako lahko dostopen, da turist na njem sploh ne računa z nevarnostmi, ki bi mu pretile in si torej na njem rad sam poišče večjo strmino, drvo, visoko skalo, da jo prepleza, in kar je še takih turističnih privlačnosti. V tem tednu pa je zahteval Čaven za turistovsko podjetnost takšne vrste svoje igrice, v njem je doživel nezgodo Matej Comis iz Gorice. Plezal je na visoko skalo v vzhodnem, najbolj strmim čavenskem pobočju, blizu slikovitih cestnih predorov proti Predmeji. Del skale se mu je odtrgal in on je z njim strmoglavil navzdol in skalo vrhu njega. Obležal je tam več ur dobivši hujše poškodbe, vendar se je še sam obvezal in priklkal nekega pastirka na pomoč. Ta mu je pomagal do Slokarjev, kjer se je ponesrečenec onesvestil in je bil nato prepeljan v Ajdovščino k zdravniku in od tam v bolnišnico.

Vremenske sile v tamošnjem strmem pobočju neprestano rušijo in

krušijo rahlo apnenčevu skalovje in zlasti po letošnjem izrednem mrzli zimi in nepretrganem deževju zadnjih mesecev ni čudno, če je tam klemenje razpokano in razjedeno. Zato svarimo turiste pred plezanjem tam, bodisi prostimi bodisi s cepinom ali vrvmi, v vzhodnem čavenskem pobočju, to je v pobočju Veverice in Črnege Skolje in Male Gore. Zmernejši turisti se bodo poslužili daljše, toda zelo zložne, izdelane nove poti, ki drži iznad lokavskih Platen proti vrhu Veverice, druga pa, ki se jim bolj mudi na vrh Male Gore ali Modrasovca, jo bodo udarili po zelo strmi, toda najkrajši naši stari poti nad Gradcem. Kdor bi pa hotel še spetoma živati kar Trnovskega gozda, jo udari na daljino Predmejo in nekako obide vse strmine in težave čavenske ture. Sedaj nastopa tu doba prve planinske flore, doba šmarnic in narcisov, ki jih je za cela polja.

IDRIJA

V soboto 28. marca je otvorila ligo za pobiranje jetike tudi v našem mestu svoje delovanje. Uradni prostori se nahajajo v hiši kr. rudnika št. 186 (Brusovje). Uradne ure za razne pogovore in nasvete so vsak dan od 9 do 11 dopoldne. Zdravniške preiskave pa so: za moške ob torkih, za šolobvezne otroke in za deco izpod šestih let ob četrtkih, za ženske pa ob sobotah in sicer od 14. do 15. ure, izjemni praznike.

Pogovori, posvetovanja in zdravniške preiskave se vršijo brezplačno. Ker ravno v našem mestu zahteva jetika veliko žrtev, upamo, da se bo vsak prizadeval v lastno korist za zaupanjem obrniti do gori omenjene institucije v slučaju potrebe.

Rojstva, poroke in smrti v marcu in aprilu

V mesecu marcu je bilo v našem mestu rojstev, 10, med temi 1 mrtvorojen, porok 5, smrtnih slučajev 5. V aprilu: rojstev 14, poroki 2; umrlo je 7 oseb.

Znanost in umetnost

O treh ledenih možeh in sličnih vremenskih proročkih

Povod, da se ponovno lotim tega vprašanja, mi je člančič nekega dopisnika v «Edinosti», ki navaja pojav «treh ledenih možeh ali svetnikov» kot ugotovljeno dejstvo, mu zna celo dobiti vzrok v ledenih hribih, ki v tem letnem času plavajo proti jugu, in podkrepjuje svojo trditve z lastno izkušnjo. Resnično mi je žal, da se je gospod dopisnik na tako neprijeten način seznanil s sv. Pankracijem, Servacijem in Bonifacijem, kakor se imenujejo ti ledeni svetniki in katerih ime praznujemo 12., 13. in 14. maja. Toda ne verjamem, da je tako malo veren in da res verjame, da bi tako hudobni trije dedci, kakor jih on opisuje, našli zavetišča v svetem raju.

Ako mi je bil ta dopis povod, je bil vzrok globlji. Ponovno sem se pisal v «Edinosti» in v kolektarju «Goriške Matice» proti neutemeljenim in nevedljivim ter naravnost neumnim in slepim vremenskim proročbam in ključem, ki jih pripisajo razne pratike in kolektarji. Danes moram žal zopet na mejdan proti tej prazni veri. Od raznih strani sem namreč slišal pritožbe, češ da kolektarji «Gor. Matice», kljub svoji bogati in pestri vsebini, ki mu je odprla pot skoro v sleherni hišo, ne zadovoljuje željam našega ljudstva, ker ne prinaša več vremenskih ključev, in da iščejo v tem oziru utehe drugod. «Ljudstvo hoče biti pač varano.» Pomnožno se je, gotovo tudi na last-

no škodo prepričala o varljivosti teh proročkov, prepričano je morda celo, da je prazno beseđenje, toda ne more se otrestiti vseh predsodkov in pogleda ob vsaki priliki, kaj pravi kolektar. In dovolj je še ljudi, ki izkoriščajo to njegovo slabost in mu nudijo vsako leto z nova tako brano.

Jaz bi samo rad vedel, kaj si misli pri sebi tak izdajatelj pratike, ko sestavlja vremensko napoved kar za celo leto v naprej in bi zelo rad dognal, odkod jemlje svojo «znanost», ki jo predloži svojim čitateljem.

Te vremenske proročke nimajo namreč nič skupnega z vremenskimi prognozami, kakršne sestavljajo meteorološke postaje. Pri teh gre namreč po večini za napoved vremena od dneva do dneva, in sicer na podlagi natančnih opazovanj vseh vremenskih elementov v velikem obsegu. Ta vremenska služba je dosegla vsaj na evropski celine že visoko stopnjo, toda je še vedno nezadostna. Verjetnost vremenskih prognoz znaša pri sedanjem stanju od 70 do 80%. To se pravi: V 70 do 80 slučajev od vsake sto slučajev se ujema napovedano vreme s pravim vremenom. Z nadaljnjim razvojem meteorološke službe se bo vsekakor verjetnost prognoz še zvišala, toda tudi pri največji popolnosti ne bo prekorajčila 90 od sto. Gre pač za verjetnostno napoved na podlagi statističnega materiala.

Kolika pa je verjetnost vremenskih proročkov pratik in kolektarjev? Sodobno prepuščam čitatelju. Opozarjam ga pa na to, naj pridno beleži tudi neugodne slučaje, kajti ob enem samem ugodnem slučaju pozablja preračun deset in tudi več neugodnih slučajev. Tako je pač naša narava.

Vremenske prognoze pa žal našemu kmetu, ki naj rajši pogleda v kolektar, ne morejo koristiti, ker bi jih preprosto prejel. Res je sicer, da poroča o vremenu že radio, toda naš kmet še ne more povsod nabaviti prejemnega aparata in tudi če bi to zmožal z združenimi močmi to premagati, bi mu to silno otežilo različne odredbe in ukazi.

Toda tudi drugače mu ne bi bilo veliko pomagano. Kmet želi vedeti vreme za več časa v naprej. Ali mu nudijo meteorološke postaje tudi v tem oziru že

(Dolge na IV. strani)

MALI OGLASI

MLAD URADNIK, trgovsko naobrazen, izurjen v denarnem poslovanju, z znanjem slovenske, italijanske in nemške, išče primerne službe. Eventuelno tudi kavcija. Cenjene ponudbe pod «Vestem» na tržaško upravništvo. 509

DVA KROJAKA učenca se sprejmeta. Opine 402. 510

STANOVANJE, obstoječe iz kuhinje in dveh sob, v neposredni bližini mesta, se išče. Ponudbe pod «Maj» na upravništvo. 511

KONJA (težkega), ograke pasme in voz na zmeji (12 q) za vožnjo zabojev se prodaja. Kje, pove goriska uprava. 512

DOTIČNI gospod, ki je pustil pred tremi meseci v Kameničevih gostilni v Gorici dva mlekarstva vrča, naj pride v štiri najstih dneh ponje, sicer se bosta vrča prodala. 513

SLUŽEKNJA, večja gospodinja, se sprejme takoj. Ocvirk, trgovina, Ajdovščina. 514

MLADENIČ 19 let star, izučen krojaški obrtnik, išče službe. Nastop takoj. J. D. SV. Peter na Krasu 41. 502

POPOLNA spalna soba za dve osebi v najboljšem stanju in ves kuhinjski inventar se prodaja radi selitve po najugodnejši ceni. Najboljša prilika za novoporočence. Naslov pove goriska uprava. 499

15-LETNA deklica želi dobiti službo pri slovenski družini. Via Scuole nuove 1. Mozetič. 498

TRGOVINA s specerijskim blagom se prodaja. Pogoji ugodni, ter na prometnem kraju. Naslov pri upravništvu. 495

ODLIKOVANA tovarna glasovirjev Minutisi - Kidric sprejema vsakovrstne pravice glasovirjev in harmonijev. S. Francesc d'Assisi 22. 460

LEPO KMETSKO POSESTVO na Malem Polju občine Col, pri Vipavi, obstoječe iz prostorne kmetijske hiše, oblokanega hleva, obširnih senožeti, njiv, travnikov v lepi leži in zaraščanih gozdov s sečno, bo dne 13. t. m. popoldne ob 2 uri na licu mesta na javni prostovoljni dražbi prodano. Gospodarska poslopja so v prav dobrem stanju. Na posestvu se lahko redi 30 glav živine. S posestvom se bo prodal tudi ves inventar in vsa živina. Natančnejši pogoji se izvejo pri lastnici Ani Kozman iz Malega Polja in pri «Kmetijski posojilnici» v Vipavi. 492

STENICE. Popolno in zajemno uničenje na stanovanjih. Kuhinjski šturki, molji, podgane, naravnje itd. Razkuževalni zavod, Via Rossetti 2. 467

BABICA, diplomirana, sprejema dnevno noseče. Govori slovensko. Bodulich Ana, Via Madonna del Mare 19, II. 508

Parna žaga

se odda v najem ali se vzame družabnik strokovnjak ki bi podjetje samostojno vodil. 472

Žnidaršič & Co — Bistrica

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

PRIHODNI ODHODI

(trazen sprememb)

V New-York (iz Genove)

15. maja s/s DUILIO 24.300 ton

6. junija s/s ROMA 32.580 ton

15. junija s/s COLOMBO 12.000 ton

(*) iz Neapelja dan pozneje

V Južno Ameriko

24. maja m/s AUGUSTUS 32.650 ton

1. junija m/s RE VITTORIO

11. junija (*) s/s AMERICA

14. junija s/s GIULIO CESARE 21.650 ton

(*) iz Neapelja

V Srednjo Ameriko in Tihni Ocean (počtni iz Genove)

31. maja m/s ORAZIO 11.700 ton

29. junija s/s NAPOLI

V Avstralijo

14. maja s/s CITTA DI GENOVA (iz Livorna dan pozneje)

Pojasnila in vozni listki pri N. G. I. potniški urad v Trstu, Via Mercato vecchio 1.

Zastopnik za Gorico RENATO HAPFACHER

CARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

IZBORN PO OKUSU. UČINKUJE Z GOTOVOSTJO PRI OTROCIH IN ODRASLIH.

PRODAJA SE V RUDEČIH ZAVITOKU PO 50 CENT.

Kemično-tehnološki zavod «Alta Madonna della Salute» 5. Giacomo

Ostveni zastopnik in založnik za Italijo in kolonije: Adolfo Cecchi - Trieste Via S. Nicolò 11

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina (83)

Roman v štirih delih

iz ruščine prevedel I. V.

Možnost poleteti v inozemstvo pod tako ugodnimi pogoji je hkratu omehtala skopo baroneso; takoj si je rekla, da hoče imeti Milica s seboj prijateljico, ki bi ji pomagala izbrati balo; boljše zdravilo za Kitino ljubezen pa bi težko našla. Z Milčinim darom se je mogla lepo obležiti za svo petrograjsko sezono; spomladi pa se bo lahko zaročila z Appeldornom, če se med tem časom ne ponudi kaj boljše.

Po tem modrem premišljevanju je baronesa nežno poljubila Milico in privolila v Kitino potovanje. Sklenili so, da ne bodo dolgo odlašali s potovanjem v Berlin, kjer se ne namenili nekaj dni pozabavati, pričakujoč m-me Bernardovo.

Z ozirom na skorajšnji odhod je čas naglo mineval in vsi so bili videti zadovoljni, celo Meli, ki je bila skoraj vedno v Appeldornovi družbi. Po cele ure sta igrala četveroročni klavir in se naslajala nad lepoto nemške pesmi, ki jo je baron dobro poznal.

Težek prizor z Osjeckim je motil splošno zadovoljnost zadnjih dni. Komaj se je grof Boleslav popravil, je izrazil željo, da odpotuje s hčerko, hoteč nato obračunati s knezom Zagarihom; tedaj

je bil Mihail Petrovič primoran povedati gostu podrobnosti dogodka v utici in da je Janina zbežala.

Osjecki je bil ves iz sebe in se je tako razburil, da se je general bal novega napada. Toda stvar se je iztekla še dobro za bolnika, močna grofova narava je zmogala; zato pa je strašno zasovražil hčerko.

— Hm! Takšno usodo si je torej pripravil! Dobro, pa naj leži v blatu, kjer si je postljala, — je rekel s pridruženim glasom. — Ravratnica, tatvica in morilka!... Zame je hčerka umrla, zbrilem jo iz svoje rodbine in že ukrenem, kar je treba, da ne bo mazala časti Osjeckih. Tako je sovražim in zaničujem, da ne bom sahteval od kneza zadoščanja: kaj me briga, če je imel eno ljubico več ali manj. Iz prijateljstva do mene, Mihail Petrovič, — niti besede več o tej stvari.

Naslednjega dne je grof Osjecki odpotoval, a tri dni za tem so odpotovali baronesa, Milica in Kiti v Berlin. Beronklau, katerega dopust je potekal, jih je spremljal do Varšave.

Odnosi med ženom in nevesto so bili vpludni in mlačni. Grof je opazil Miličino razdražljivost in njen živčni nemir. Uganil je, da je neka njemu neznan okoliščina razrušila njen duševni mir; toda s prirojenou moč potpelnostjo in hladnokrvnostjo je sklenil, da mirno počaka poroke, ker je računal, da bodo vse te dekliske muhe same od sebe minile pod vplivom novih dolžnosti in novega položaja. Delal se je, kakor da ne vidi izpremembe v duševnem razpoloženju Miličinem. Ko sta se ločila, sta si objubila, da

si bosta dopisovala, das ne prepogosto, ampak samo toliko, kolikor se pač spodobi ljudem, ki spoštujejo drug drugega.

VIII.

Grof je podedoval po materi veliko posestvo, ki je bilo dobro ohranjeno in umno upravljano, zlasti odkar se je mladi grof dal prestaviti k polku, ki je stal tam blizu, in je sam nadzoroval gospodarstvo.

Grofov ded od materine strani, baron Klauental, je imel dve hčerki: starejši baroneci Karolini pl. Daunicevi je zapustil denar, hišo v Poznanju in majhno posestvo, pa je zapustil mlajši, grofici Mariji pl. Berenklavovi.

Gracijska je stala sredi ogromnega parka in je bil sezidan v rokokoškem slogu okrog polovice XVIII. stoletja, od poljskega plemiča, ki je bil zadnji lastnik posestva. Klauental je pustil posestvo od zunaj in od znotraj, kakor je bilo; grofica Marija je mnogo tu prebivala in je ljubila to posestvo; tu se je rodil tudi Egon.

V treh sobah svojega osebnega stanovanja je rajnka grofica zbrala vse raztresene predmete XVIII. stoletja: pohištvo, preproge, portrete, dragoceno drobnarijo in tako je sestavila ljubeznivo, odlično, v enotnem slogu sestavljene gnezdece kakor martize iz časov Ludovika XV. Prietna redkost pa je bil buduar s svilnenimi, blede vijoličnimi, z amori in rožami slikanimi tapetami. Oprema je bila vdolana z biserno matico, stara sevrška ura in zrcala so dopolnjevali udobni kotiček.

Te materine sobe je Berenklau namenil Milici in že prvi dan prihoda je pisal v Berlin po

tapetnika, da izvrši potrebna popravila, drapra postelj, vrata in okna in nadzoruje čiščenje porcelana in brona. Od grofice smrti, je bilo vse to spravljeno, a stene in pohištvo so bili pokriti s platenimi prevlekami.

Vest o preuredbi stanovanja pokojne grofice je razburila vse grajske stanovalece: ko pa je stara hišna, frau Linder, prešla kmalu nato ukaz prezačrti in očistiti hišo, umiti in razložiti po policah v skrinjah shranjeno namizno in poseljno perilo, in ko je oskrbnik zvedel, da popraviljo kočije in so naročene nove livrje, — je služinčad prišla do sklepa, da se grof gotovo ženi, a nevestino ime je vzbujalo največjo radovednost. Toda nihče ni znal nič gotovega. Bore klau ni nikomur nič pravil, a stroga disciplina je preprečila vsako neumestno vprašanje; njegov sluga, ki bi edini utegnil kaj vedeti, je ostal v grofovem mestnem stanovanju, sicer pa ga je grof naučil molčati, ker mu je vcepil v glavo enajsto zapoved, ki se je glasila: «das Maul halten» (držati jezik za zobmi).

nadomestilo za varljivi kolektor. Odgovor je žal negativen. Ne manjkajo sicer poiskusi, dela se celo veliko na tem polju, toda brez pravega uspeha.

Tako dolgoročno vremensko proročanje se naslanja na domnevo, da vlada v vremenskih pojavih nekak red, da se torej po preteku enakih razdobjev vračajo slične vremenske razmere.

Ako res obstojajo take periode, je seveda prva naloga jih odkriti in določiti njih dolgotrajnosti. Nekateri učenjaki iščejo predvsem večletne periode, in so vsaj po lastnem prepričanju odkrili 2½, 3½, 7½ letne periode, drugi še daljše, 30 in 50 letne periode, prof. Mohorovičič celo 250 letno periodo. Vse te večletne periode pa so premalo utemeljene, da bi prišle praktično v poštev.

Večjega praktičnega pomena bi bile vsekakor krajše periode, toda ugotovitve istih je še težja. Največ upoštevana je še teorija, ki sta jo izdelala Matteucci, o katerem ne vem, ali je istoveten z učenjakom istega imena od apazovališča na Vezuviu, ki se je rodil za Matejčiča, kakor piše Vratoslav Holz v "Slovanu", in predstojnik tržaške meteorološke postaje Francesco Vercelli. Na podlagi te teorije je Vercelli izdelal metodo, po kateri napoveduje spremembe v zračnem pritisku za en teden naprej, in sicer baje z zadovoljivim uspehom.

Med take periode pojave bi spadali torej tudi trije ledeni možje ali svetniki. Toda vsa tozadevna opazovanja in registracije so bile brezuspešne. Nikakor niso mogli ugotoviti "rednosti" teh možiceljev. In v tem nas ne morejo niti prepričati letošnji pozni zimski pojavi. Gotovo si bo ta ali oni mislili, da so se sv. Pankracij, Servacij in Bonifacij pojavili teden dni prej, (bržkone so pozabili gledati v prafiko), dejstvo je, da sem ob tem padcu temperature postal nahoden tudi jaz, kakor pred mnogimi leti v uvodu omenjeni dopisnik, toda to ni še noben dokaz: je pač en slučaj, in en slučaj ne potrjuje še pravila.

Sicer pa naj bodo čitatelji povsem mirni in naj se ne bojijo ledenih svetnikov, kajti če bi li res tako hudi, potem bi se jih gotovo spomnili pri določitvi novega zakona o krstnih imenih in bi črtali sv. Pankracija, Servacija in Bonifacija kot državni nevarne elemente iz seznama dovoljenih imen.

Krivdva na sedanjem ne baš ugodnem vremenu ne gre torej na rovaš sv. Pankracija, Servacija in Bonifacija. Ljudstvo pa hoče vedeti vzrok; učenjaki mu ga ne morejo dati; ustvarilo si je tako samo novo razlago, navidezno povsem logično: božiču sledi novo leto in zima, mi pa smo pred kratkim praznovali božiču.

L. Č.

GIOVANNI PAPINI:

453 ljubavnih pisem

Iz zbirke "Il Pilota Cicco" prevedel Ivan Vouk.

V zadnjem predalu moje omare, prav na dnu in s ključem zaklenjena, leže štiristopetdesettri ljubavna pisma neke ženske. Ljubavna pisma, name naslovljena, vsa od iste ženske, ženske, ki je že davno več ne ljubim, ki je nisem več videl in o kateri ne vem več, kje živi. Štiristopetdesettri pisma, ki govore o ljubezni: vse, kar ostane od velike ljubezni.

Ta s pismi napolnjeni predal me vznemirja. Nisem sentimental. Sem zelo hladen človek: v meni je več opazovalca kakor navdušenja. Ta pisma — pepelnati ostanek plamena — so mi postala predmet vede. Na ta način se jih mislim otežiti. Če bi jih uničil, bi ostala tam kot brezplodno zalovanje mojega praznega srca.

Najprej sem zaznamoval vsako posebej z zaporedno številko. Točno štiristopetdesettri — ne eno več ne eno manj — o tem sem uverjen. Uredil sem jih po časovnem redu: pričniti s letom 1903 do 1906. Zložil sem jih v splošne mesece: januar 1903: štiri, februar 1903: osemnajst, marec 1903: trideset, april 1903: štiri, maj 1903: sedem, junij 1903: sedem, julij 1903: sedem, avgust 1903: sedem, september 1903: sedem, oktober 1903: sedem, november 1903: sedem, december 1903: sedem.

Štehtal sem jih: (tudi najbolj duhovne in lirčne pesmi imajo po mnenju poštnih uradnikov svojo težo) skrbno sem jih štehtal, ne greh hkratu, ampak po delih, in skupna teža je znesla 6740 gramov: preko šest in pol kilogramov, skoraj sedem kilogramov. Precejšnja teža za ljubezen; kdor bi jo moral vleči s seboj hkratu v kaki vreči, ne bi napravil dolgega potovanja.

Preštel sem tudi vse strani, stran za stranjo. Število strani je strašno: ženske pišejo z lahko, ki si je še misliti ne moremo. Besede, govornice ali pisane, jim niso sveti novci, ampak vinariji, ki jih moreš poljubno zapravljati z byronske podrobnostjo.

Res, da je bila pisava te ženske zelo velika in da je puščala mnogo prostora med vrstami; vendar pa mi je težko verjeti, da je mogla samo v štiristopetdesetih pismih napisati tridesetdvajset strani. Nobeno pismo nima manj kakor štiri strani, precej je takih, ki imajo po osem, po deset, po dvajset strani. — Račun je pravilen, toda še vedno neverjeten. Premišljujem, da če bi morala napisati vse te strani zaporedoma — tridesetdvajset dvajset strani — in tudi če bi jih ulegla napisati deset na uro, bi porabila tridesetdvajset ur, to je trinajst dni in trinajst noči, če bi pisala nepretrgoma in brez odmora. Mislim, da bi njena ljubezen, pa če je bila še tako velika, ne prestala te preizkušnje.

Nisem imel potrpljenja ne časa, da bi preštel besede in zloge, toda moje raziskovanje ni tu prenehalo. S precejšnjim zanimanjem sem, na primer, ugotovil, da je četvero vrst papirja in ovojov. Nekatera pisma so pisana na delanem papirju, druga na pergamentnem s podolgovatimi, ozkimi ovoji, tretja na prav gredem, trgovskem papirju bele barve, slabe kakovosti in vlaknati. Največ pa jih je pisanih na lahkem angleškem papirju s tistimi temnimi višnjevim ovoji, ki so od znotraj pobarvani s sivimi in črnimi krivuljami, da ni moglo brati besed skozi. Tudi denarne strani svoje pisemske zbirke nisem prezrl. Vse ta papir je bil iz delan v tvernici, prodan na debelo, a kupljen v razprodaji na drobno. Po mojih računih, ki so, mislim, precej točni, zakaj tudi jaz sem preizkusil razne vrste pisemskega papirja, je znesel celotni izdatki za ta papir okrog devetnajst lir in nekaj grošev. Ni baš neznačilen znesek za človeka, ki ni precej premožen. Z devetnajstimi lirami da marsikaj napraviti, če jih ne izdaš za pisemski papir. Vsaj pet francoskih romanov po tri in petdeset za zvezek kupiš zanje.

Sicer pa je strošek za papir še najmanj. Od štiristopetdesetih pisem je stotina, ki so prišla iz daljnih mest, in tridesetdeseteno iz mesta, kjer bivam tudi jaz. Gre torej za stotina, ki so prišla po petnajst stotink, kar zneso šestdesetdeset stotink in tridesetdeseteno ena znanaka po grošu, kar da sedemnajst lir in pet stotink. Če štejemo vse, papir in znamke, vidimo, da je tista uboga zaljubljena ženska izdala okrog petdesetdeset lir. In črnilo? Za tridesetdvajset napisanih strani je treba vsaj štiri steklenice črnila. Recimo, da stane vsaka samo šestdeset stotink, tedaj se celotni strošek zviša skoraj na petdesetpet lir. Skratka, ta ljubezen je stala moju dopisovalko v resničnem denarju morda nekaj čez petdesetpet lir, prisegel pa bi, da strošek ni presegel šestdesetih lir. Sedanja vrednost teh pisem je kajpak veliko manjša, skoraj nič. Popisan papir ni drag in nekateri ga plačujejo samo po dva groša za kilogram. Vsa zbirka bi nesla k večjemu šestdesetpet stotink. Jasno je, da se ne izplača zavreči teh poetičnih spominov za tako malo.

In vendar je v teh pismih — toliko za zgodovinarja kakor tudi za pesnika — nekaj več nego tedaj, ko so bile le škatle pisemskih pol v papirnici. Nešto besed je tu napisanih, strastna čustva treh let, velikanska množina podob, privedkov in poljubov: skratka, tu je zakopanega nekaj globokega življenja moškega in ženske. In vse to ne stane nič več!

Cutim, kako neizrečeno bedasto je vse to računanje in tehtanje. Jaz sem pač tak. Nisem sentimental. Vse premetiram. Ko vidim mrljica, premišljujem, koliko so sorodniki potrosili za vsa ona zdravila, ki ga niso mogla rešiti, in če kakšna mati joče, skušam dognati, koliko decilitrov solza potoci v teku dneva z nočjo vred. Kaj hoče. Jaz sem pač tak: miren sentimental.

In teh štiristopetdeset ljubavnih pisem, ki so zaklenjena v zadnjem predalu moje omare, me nekoliko vznemirja. Ne bi jih hotel imeti, pa tudi bi jih ne hotel sežgati. Napravil sem, kar sem mogel, da bi jih spravil iz duše. Vse sem preštel in vse izračunal in vendar je nekaj na dnu srca, ki cvili in stoka in ni utešeno. Toda nič ne da. Nisem sentimental.

Kulturni vestnik

Ukrajinska narodna umetnost.

Ukrajinski raziskovalci umetnosti so se vrgli radi vodno večje nevarnosti, da bi narodna umetnost radi slabega vpliva mesta bolj in bolj pešala in slednjič popolnoma izgubila, z vsvo vemo na preostale sledove stare narodne umetnosti. Pri tem so odkrili umetniške oblike, ki obstojajo že stoletja in tisočletja, ne da bi se jim do sedaj bila posvetila posebna pozornost. Posebno pažnjo posvečajo danes raziskavci stenskim slikarjem kmečkih koč; za umetnostno panogo je zelo stara in je še dandanes v polnem cvetu. Ukrajinske kmetice imajo namreč navado, da po parkrat na leto prebelijo svoje

koče na novo in jih pri tem tudi poslikajo s posebnimi vzorci. Te slikarje obstojajo iz zelo komplikiranih ornamentov in fresk, katerih postopek se izgublja v davni preteklosti. Zelo bogata zbirka takih vzorcev je bila razstavljena pred kratkim v Leningradu; izstavili jih je bil raziskovalec Verčenko v leningrajskem zavodu za umetnostno zgodovino. Ob enem pa je izšel o tej zbirki obširen članek v sedmem zvezku znanstvenega zbornika harkovske stolice za ukrajinsko umetnostno zgodovino. Gospa Verčenko je raziskovala samo v bivši jekaterinoslavski guberniji; Krimskij pa raziskuje v pokrajini Uman. Ta ni kopiral vzorcev sten koč, ampak je napravil kmečke žene in dekleta, da so mu naslikale slikarje naravnost na papir. Te motive je izdal v Kamencu - Podoskem, vseh skupaj je 143. Posebno pozornost so posvetili raziskovalci tudi vzorci kozuhom, ki so v Ukrajini še dandanes zelo v navadi; ti imajo pogosto zelo lepe okraske, ki delajo tistim, ki so jih izvršili, vso čast. Vsak jih pozna, a še nikomur ni prišlo na um, da bi preiskoval njihovo ornamentiko. Danes preiskuje te vzorce Bilecki, ki je izdal v Harkovu album s kakimi sedemdesetimi motivi. Enake študije so pričeli tudi o vrnatih zaponkah in o oljnatih svetilkah, ki osvetljujejo

nove zanimive globine ukrajinske narodne umetnosti.

Otroške igrače.

Z vsemi mogočimi stvarmi se bavi znanost. Pred kratkim smo čitali, da so Rusi spisal knjigo o otroških igračah, ki je izšla v bogati opremi. Danes so izdali knjigo o zgodovini otroških igrač tudi Nemci. Spisal jo je Karl Gröber; ta je podal v svoji knjigi zelo nazorno in znanstveno utemeljeno, dobro obdelano zgodovino otroških igrač. Dobro je, da je knjigo spisal znan umetnostni zgodovinar, katerega ime je samo na sebi priča, da je knjiga prvostarna. Gröber je knjigo razdelil v več delov; v prvih obdeluje zgodovino otroških igrač, kakor: vojaki iz cinka, mehnične in avtomatične igrače, papirne igrače in druge. Knjiga konča z razpravo o izdelovanju in trgovanju z otroškimi igračami v devetnajstem stoletju. Vsa ta poglavja pa niso pisana suho in znanstveno dolgočasno, pisatelj je znal vplesti zanimive psihološke momente na tako način, da ima čitatelj pri branju tega dela pravi užitek. Knjigi so dodane tudi slike, ki so tako zanimive in mnogovrstne, da bi človek želel, da bi knjiga sploh ne imela konca. Tako pisatelj kakor založnik sta lahko ponosna na to in svojevrstno knjigo.

Razne zanimivosti

Celinsko ali vodno letalo?

Celinsko (navadno letalo, napravljen za pristajanje na trdnih tleh) ali vodno letalo je veliko vprašanje, ki se o njem razpravlja po uspelem prekooceanskem letu Köhl-a in tovarišev na "Brenan" v letalskih krogih še vnetejše kakor kdaj prej. Nemška zračna Hanza (družba, ki skrbi za zračni potniški in blagovni promet med nemškimi mesti kakor tudi z inozemstvom) je povabila te dneve razne osebnosti javnih poklicev in časopisja k jezeru Wannsee, da jim pokaže zmožnost nemških vodnih letal.

Ravnatelj prej omenjene družbe Merkel je v daljšem nagovoru na številne goste izjavjal, da so v krogih zračne Hanse vključili vsemu spoštovanju do drznega čina prekooceanskega poleta letala "Bremen" vsi mnenja, da prihaja za pravi prekooceanski zračni promet edino le vodno letalo v poštev. Pred vsem tudi radi tega, ker se zna zgoditi, da mora tako letalo prilično prilagoditi pristati tudi na odprtem morju.

"Zračna Hanza", tako je nadejval ravnatelj, proučuje zračni promet brez oceanov že od leta 1924. Od tedaj se je delovalo neprestano. Hoteli smo priti do gradbe t. j. se stave idealnega tipa. Komaj tri leta sem razpolagamo z vodnimi letali, kojih splošna teža zmore za dosti zahtevnejše polne opreme. Naše tri velike tovarne za letala: Junkers, Dornier in Rohrbach predstavljajo vsaka svoj poseben tip. Kateri med temi tremi bo zmagal, se ne da povedati v tem trenutku.

"Prekooceansko letalo bodočnosti" je dopolnil ravnatelj Milch izjavljajo svoja predgovorja, "zahteva več motorjev, da se zmore nadaljevati polet, tudi če je en del motorne sile izpadel. Letalo, ki bi izpolnilo vse pogoje polne varnosti, še ni zgrajeno. Kar smo v tem oziru napravili, so le pripravljalna dela. Poskusi se vrše najprej na krajše daljave. Prvi poskusi na daljšo daljavo se bodo vršili skupno z neko južnoameriško družbo.

"V nepreglednem času" je sklenil govornik svoja izjavljajo, "smimo urediti zračno službo v smeri proti Kanarskim in Cap Verdskim otokom. Kakšnega pomena bi bil reden zračni promet z Ameriko, pojasnjuje sledeča primera: z ladjo traja pomorska vožnja iz Severnega morja v New-York sedem dni, vodno letalo bi rabilo le dva dneva. Ladja pripluje iz Severnega morja v Buenos Aires v osemnajstih dneh, morsko letalo bi priplulo na isti cilj v štirih dneh."

Tem teoretičnim pojasnilom so sledile praktične predstave. Nad Wannsee-jem, ki leži v bližini Berlina, so se napravili z vodnimi letali različni poskusi. Vzlet z vode se skoraj ni čutil; prav tako rabilo, brez vsakega sunka in brez stresljanja so letala zopet pristala na vodni gladini. Da ima vodno letalo veliko in sijajno bodočnost, uvidi vsak laik in da se povsod trudijo, zgraditi najboljša letala za vožnje v Ameriko, je dobro znamenje.

O prostovoljnih strodojih

Pod solncem se nič novega več ne pripeti. Zadnjih par let smo na primer mnogo slišali o raznih "ajunaki", ki so dosegli "slavo", ker so bili toliko in toliko dni ali tednov brez vsake hrane. Tudi v Trstu, se mi zdi, so se nekateri polotili te težavne umetnosti. O Ribičanu priporočajo, da je hotel naučiti svojega konja te tako koristne navade, pa se mu mrcina ob koncu "studija" izneveri in trmoglavo crkne. Ampak to ni ravno, kar sem hotel povedati, reči sem le hotel, da prostovoljno stradanje ni nikakoli nova stvar.

Med svetniki že poznamo nekatere

re stradalce. Sveti Anton, ki je doživel lepo starost 105 let, se je neke preživljal skozi dolgo vrsto let samo s kruhom in vodo. Zadoščalo mu je manj kot pol kilograma kruha dnevno. Sveti Jakob, puščavnik, ki je srečno primahal do 104 leta na podoben skromen način. Bili so še drugi puščavniki, ki so živeli z najmanjšo možno količino živil, v pravem pomenu besede pa niso stradalci.

Prva oseba, ki je v zgodovini znana, je bila neka Cicely de Ridgway v Angliji. Leta 1347. je bila obtožena, da je umorila svojega moža. Ni hotela užiti nikake hrane in stradala je tako skozi štirideset dni. Da je ostala toliko časa živa brez hrane, so smatrali vsi za čudež, in bila je radi tega oproščena. Nekdri dr. Tanner iz Novega Jorka je stradal tudi štirideset dni (od 28. junija do 7. avgusta, 1880). Prvi dan je tehtal 157½ funta, poslednji dan pa 121½. Skoro en funt dnevnega je izgubljal na teži.

Najslavnejši stradalca na svetu je pa brez dvoma Giovanni Succi. On se je to vrsto "sportu" večkrat podvrgel. Dva njegovi stradanja sta posebno zanimivi: tekoma enega je pušil, tekoma drugega se je pa vzdržal vsake rabe tobaka. Prvo njegovo stradanje s kajenjem je trajalo štirideset dni in je končalo na 26. aprila 1890. Ob zaključku je bil pri najnižjem zdravju. Drugo njegovo stradanje je trajalo petinštirideset dni. Pri tem ni rabil tobaka, a je bil ob zaključku silno izčrpan in bolan.

Pri tem stradanju je tudi on izgubil en funt teže dnevno. Njegovi stradanja sta se vršili v Londonu v poslopuj Westminsterskega akvarija pod najstrožjim nadzorstvom.

Znamenitost in denarne nagrade so bile pobuda mnogim sleparjem, da so hoteli doseči nove rekorde na prijeten način. Sloves dvomilijevne zarje je v Angliji dosegla neka Ana Moore. Ta je slovesno objavila, da je prebila brez vsake hrane kar dvajset mesecev — nad poldrugo leto! Svede je bila njena sleparija takoj odkrita. Njo je nadkrilil neki Irec, ki se je pisal Cavanagh. On je porabil vse rekorde — dve leti je živel brez živila! Oblasti v njegovem kraju pa niso marale tako hudih stradalcev — bala se se nemara, da se tako nečuvna stradalca manjja preveč ne razširi — skratka — Cavanagh so vtaknili v ječo.

Ena najokrutnejših sleparij na svetu je pa bila izvršena nad neko waleško deklico Saro Jacobs. Ta deklica je stradala — po besedah njenih staršev — nad eno leto in končno umrla od gladi, kar so doganili pozneje, ko so jo razteletili. Natančnejša preiskava je doganila še več: deklico so njeni lastni starši prisilili stradati. Hoteli so, da doseže svetovni rekord, oni sami pa objubiljo nagrado. Bili so postavljani pred sodišče, ki jih je obsodilo na dolgo ječo.

Najvišji znani in resnični rekord v stradanju je dosegel zgoraj omenjeni Giovanni Succi s svojim petinštiridesetdnevnim absolutnim najprejmanjšim hranom.

F. M.

Nihče ne ve

Niso vsotej volonteri že v svoji mladosti pokazali kake posebne nadarjenosti. Nihče ne ve torej, kaj važi mali otrok lahko postane. Mali nadarjeni deček, ki je v šoli vse ostale nadkrilil, kaj je nastalo iz njega? Sofer je in razvaja pivo s kamjonom. Kaj pa je s tistim nepridipravom, ki je bil našemu razredu v večno sramoto? Ta pa je — kdo bi si bil mislil — glavni ravnatelj eksportne družbe B. & N.

Tako primera je pač skrajna, važna pa je misel, ki se skriva za njo: po obnašanju ali nadarjenosti malega otroka ne moremo prav nič sklepati, kakšne bodo njegove končne dosegne v življenju. Nenevadno bister um v rani mladosti je

morda samo nekoliko hitreje razvijajoči se um, ki pozneje ne bo nadkrilil povprečne višine. Nasprotno je lahko um domnevanega bedaka in ljudski šoli podvprečno počasen, a vendar rastoč in zna naposled doseči višino, da ga zavida svet.

Skladatelja Beethovna smatra svet za Šekspirja v glasbi. Ko je bil še majhen deček, je imel neko podedovano hibo v ušesih, ki mu je kvarila sluh. Ko so ga njegovi starši peljali k nekemu strokovnjaku petja, jim je slednji po preizkušnjih naravnost povedal, da ne bo deček v glasbi nikoli ničesar dosegel. Tudi o Šekspirju (Shakespeare) samem pravijo, da je bil kot deček vse prej kot nadarjen.

Znameniti angleški knjižotržec Bernard (rojen v Worburu na Pruskem Saksonskem) je bil morda slovanskega rodu, kar bi potrjevalo tudi njegovo ime Kvarič. Je bil ena prvih svetovnih avtoritet na knjižnem trgu. Ko je umiral, se je potopil svojim prijateljem, da ima ničvrednega sina, ki se za knjige čisto nič ne zanima in ki je lenoba prve vrste. Toda ta ničvredni sin, ko je enkrat prijel za vajeti, katere mu je bil oče zapustil, je postal na knjižnem trgu "modrejši od Salomona".

Herbert Spencer je bil kot mlad študent slabotnega telesa, zdravlja, kot učenec pa pravcato teslo. Edin biografov pravi o njem: "Moralno je bil skrajno neposlušen in zaničeval je vsako oblast." Navzlic temu je brez denarja, brez posebne izobrazbe in brez dobrega zdravlja napisal osemnajst knjig..., in podaril svetu, ki je postal mož, obilico novih in originalnih idej." Coleridge je enkrat dejal, da so tri največja dela modernih časov napisali možje slabotnega zdravlja. Ta dela po njegovem mnenju, so: Spinoza: Etika, Baconov "Novum Organum" in Kantova "Kritika". Izak Newton je bil drobnega slabotnega telesa, slabega vida in za učenje "ni imel nikakega veselja".

Ameriški pesnik Walt Whitman je bil od svojih ožjih rojakov preziran in zasmehovan. Nekdo, ki je Whitmana dobro poznal, je dejal, da je bil videti kot zanemaren postopač. Edgar Poe je znamenit ameriški pisatelj. V mladosti je vstopil v vojaško akademijo v West Pointu, odkoder so ga kmalu zapodili. Pozneje je menjaval službe pogostejše kot srajce. Končno so ga zapustili vsi njegovi znanzi. General Ulisej S. Grant je v mladosti prodajal v St. Louisu (Ameriki) drva. Ciganka bi mu tedaj težko preročevala slavno bodočnost.

Eden najboljših elektrikov sveta je bil brez dvoma Charles Steinmetz, ki je umrl pred malo leti. Na vseučilišču Yale je bil bradikotni na osebnost. Kdo je tedaj vedel, da bo baš on napravil v elektriški znanosti pravcato revolucijo; da bo baš on tisti, ki je storil več dobrega svetu s svojimi izumi kot vsi njegovi součenci skupaj?

In tako bi lahko naštevali, primerov povsod, v vseh deželah in v vseh časih. Turgenjev, Stevenson, Nietzsche, Mohamed... V vseh panogah človeškega udejstvovanja najdemo nebroj zgledov, ki nam potrjujejo, da nihče ne ve, kaj u tegne nastati iz tega deteta, ko bo doseglo polna leta.

Dežela, ki v njej ne zaide solnce

S ponosno samozavestjo poudarjajo ameriški listi, da lahko reče predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike z mnogo večjo pravico kakor nekoč cesar Karl V. in njegovi nasledniki ali pa v sedanjih dobah angleški kralj, da v Zedinjenih državah nikdar solnce ne zaide. Medtem ko so namreč cesar Karl in njegovi nasledniki na Španskem prestolu kakor danes angleški kralj zamogli trdit, to glede na svoje prekomorske kolonije, se ponašajo Američani in to po vsej pravici, da njim ni bilo treba komaj onih kolonialnih pridobitev v špansko-ameriški vojni, da videvajo solnce sijati nepretrgoma nad Zedinjenimi državami, marveč da solnce ne zaide že v domovini sami. Kajti v trenutku, ko zahaja solnce nad otokom Atton-om, največjim aleutinskega otočja, ki veže ameriško celino s polotokom Kamčatko v Vzhodni Aziji, se prikaže že v East-Portu v državi Maine, na najskrajnejši severni točki ameriške unije, tako da solnce na vsej svoji poti nikdar ne preneha, obsevati ameriško zemljo.

Nepreviden kmet

Neki eden in osemdesetletni kmet v Argosuvres-u na Francoskem je skril vse svoje prihranke v znesku 35.000 frankov, in sicer v zlatem in srebrnem denarju, v tri lonce, ki jih je zakopal v zemljo in nato pokril prostor s slamo. Ko se je te dneve odpravil, da presteje svoj zaklad in se prepriča, če nosijo novci tudi v zemlji obresti, je pač dobil pod slamo skrbno v zemlji zakopane lonce, a ti lonci so bili napolnjeni s cementom. Ker je dvomil, da bi mu bila kaka čarovnica izpremenila zlato in srebro v prah, kar se dogaja večkrat v pravljicah, kar se dogaja večkrat v zadevo ob je šel in naznanil svojo zadevo ob lasti. Orožniki so kmalu zaprli dva starčeva sosed. Eden med njima je bil vojni invalid in je imel za 10.000 frankov v zlatu skritih v svoji leseni noži.

Moderni knez

Maharadža dežele Ranglinski je menda najmanjši med indijskimi knezi, toda brez dvoma najmodernejši med njimi. Izbral je s krat-

ko prepovedjo več kot tisoč let star običaj. V njegovi državi so prepovedani od 1. julija dalje vsi otroški zakoni. Doslej so bili taki zakoni v Indiji v splošni navadi, ker so bili baje božanstvu dopadljivi. Knez je sedaj odtičil, da mora imeti nevesta najmanj štirinajst, ženin pa najmanj šestnajst let. Kdor se pregreši zoper ta predpis, plača 500 rupij in ob enem sta obsojena oba tasta, nevestin oče in ženinov oče, na šest mesecev ječe. Ta knežji odlok je razburil prebivalstvo, ki se krčevito drži starih običajev, toda angleška vlada je ukrenila vse potrebno, da se bo prepoved upoštevala in da se razširi čimprej tudi na druge države velike Indije.

Naročajte in širite „EDINOST“

Proti **TRAKULJI**
Ugledni zdravnik priporočajo že več let in predpisujejo kot **ŠKEDSTVO** Z **TO** **TOVIM** IN **TAKOJSNIM** **UČINKOM** **TENIFUGO VIOLANI** ki ga izdeluje kemik-lekarnar G. VIOLANI v Milanu

ZLATARNA Albari Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupiše krome po 1-37
Popravlja in prodaja zlatarino.

Draščena knjiga zastoni

Ugledni botanik, opat Hamon, je spisal knjigo, v kateri razlaga svojo metodo. Dokazuje namreč, da morejo navadni zvrčki, sestavljeni po potrebi, ozdraviti sledeče bolezni: diabetis, bolezn srca, ledvic, revmatizem, hemoroida, ženske bolezni, enteritis, arterioskleroza, prehlade, pljučnico, slabokrvnost, malarijo itd.

Ta knjiga se pošilja zastoni in poštne prosto. Laboratorio Vegetale (Rep. F. 22), Via Solferino št. 20, Milan.

Dr. SARDOČ
ZOBODZAVNIK

TRST
VIA S. LAZZARO 23. II.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrirana zadruga s omeji. poročilom
uraduje v lastni hiši
Via Torre bianca 19, I.
Telefon št. 25-67.

Sprejema nevarne hranil. vloge na knjižice, vloge na tek, račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje

po 4 %

Večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema "DINARIE" na tek, račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. - Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. - Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (sale)

Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.

TISKARNA "EDINOST"

Izvršuje vse tiskarske dela v najmodernejšem stilu. Razpolaga z najmodernejšimi tiskalnimi stroji, linotype, stereotyp, ploče ter rotacijskim strojem. Naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

TRST, ULICA S. FRANCESCO D'ASSISI ŠT. 20, PRITLJEŽ.